

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevi po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoletne 2.—; me-
sečna naročnina Din 20.—, za tu-
jino 30.—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon:
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglasi po tarifi in dogovoru.
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 95

Ljubljana, sobota, dne 25. aprila 1931

Leto II.

Albert Thomas v Ljubljani

Ljubljana, 24. aprila.

Danes ob 19.24 se je pripeljal v Ljubljano
ravnatelj mednarodnega urada za delo v Ze-
nevi Albert Thomas. V njegovem spremstvu so
bili še njegovega kabineta Viple, član sekcije
Vukičević, član sekcije Lebrun, načelnik v mi-
nistrstvu za socialno politiko Dušan Jeremič,
šef oddelka za Društvo narodov v zunanjem mi-
nistrstvu dr. Perne, glavni tajnik delavskih
zbornic v Beogradu dr. Topalović in tajnik pri
poslaništvu v Bernu dr. Drušković.

Sprejema na kolodvoru so se udeležili za
bansko upravo dr. Dolšak, načelnik oddelka za
socialno politiko, in dr. Karlin, šef oddelka v
oddelku za socialno politiko, ljubljanski župan
dr. Dinkec, Puc z občinskimi svetovalci, franco-
ski konzul Neuville, češkoslovaški konzul Šev-
čič, predsednik upravnega sveta Delavske zbor-
nice Uratnik, komisar Okrožnega urada za za-
varovanje delavcev dr. Krek, ravnatelj tega za-
voda dr. Bohinjec z mnogimi svojimi uradniki,
predsednik Pokojniškega zavoda za name-
ščence dr. Vrtovec z ravnateljem tega zavoda
dr. Sagadinom, predsednik Zveze industrijcev
Dragotin Hribar, glavni tajnik Zveze industrij-
cev inž. Šuklje in tajnik Golja, za Zbornico
TOI predsednik Ješačin in glavni tajnik dr.
Windischer, za Društvo za pospeševanje ciljev
Društva narodov profesor Slavič, dr. Zajc in
dr. Ravnihar, za Akademski klub za ligo Dru-
štva narodov Alajević in Puc, tajnik dr. Bro-
lih, dalje mnogi zastopniki raznih delavskih
strokovnih in kulturnih organizacij itd.

Ravnatelj mednarodnega urada za delo dr.
Thomas je ob prihodu pozdravljen v francosčini
župan dr. Puc in mu izreklo prisrčno dobro-
doščilo. G. Thomas se mu je zahvalil s topli-
mi besedami. V svojem odgovoru je med dru-
gim tudi omenil, da prihaja danes prvič v Slo-
venijo, za katero se je vedno živo zanimal.

Nato se je g. Albert Thomas odpeljal s sprem-
stvom v hotel »Union«, kjer se je nastanil.
Ob 20.30 mu je Zveza industrijcev priredila v
»Unionu« banket.

Prisrčnost sprejema na kolodvoru ob prihodu
odličnega gosta naše Ljubljane je bila izraz
iskrenega spoštovanja, ki ga goji ne samo vsa
Ljubljana, temveč z njo tudi ves slovenski del
našega naroda napram zaslužnemu in vneto-
mu varuhu delavskega stanu, pod okriljem
Društva narodov. Njegovo neumorno delovanje
v tem področju najplemenitejšega človekoljubja
mu je nagajeno po vsem civiliziranem svetu
z najtoplejšimi simpatijami in z brezrezervno
solidarnostjo in podporo pri njegovih prizadeva-
njih. Naša čustva in naše simpatije napram g.
Albertu Thomasu pa stopnjuje tudi še dejstvo,
da ni naš veliki in plemeniti gost samo eden
največjih človekoljubov sedanjega doba, temveč
obenem tudi iskren prijatelj našega naroda in
Jugoslavije.

Zato ga bo spremljal povsod soglasen po-
zdrav: Dobro nam došli! Pozdravljeni v naši
sredi! Živeli!

Albert Thomas je bil rojen leta 1878 v Cham-
pigny-sur-Marne kot sin peka. Še tekom svo-
jih študij je mogel Thomas s pomočjo dveh
štipendij napraviti krajše potovanje v Rusijo.
O svojem potovanju je izdal brošuro »Rusi kot
kolonizacijsko pleme«. Bival je tudi eno leto
v Nemčiji in bil vpisan na berlinski univerzi.
Obiskal je tudi druga večja mesta Nemčije in
pri tem zlasti študiral nemške delavske stro-
kovne organizacije. Po povratku iz Nemčije je
napisal o nemških strokovnih organizacijah
manjšo knjigo, ki je vzbudila v nemških de-
lavskih krogih pozornost.

Ko je Jaures leta 1904 ustanovil »Humanité«,
je nastavl Thomas kot urednika za socialna
in delavska vprašanja. Poleg tega je izdal T.

Veličasten pogreb generala Stevana Hadžića

Pogreb se je vršil včeraj popoldne ob udeležbi vseh članov kr. vlade, diplomatskega
zbor in ogromne množice občinstva - Nj. Vel. kralj in kraljica pri opelu v saborni cerkvi

Beograd, 24. aprila. 1. Danes popoldne
so na veličasten način pokopali zemske
ostanke pokojnega armijskega generala in
ministra na razpoloženju Stevana Hadžića.
Že pred določeno uro se je zbrala pred Ofi-
cirskim domom velika množica pogrebcev.
Točno ob 14. uri popoldne so odnesli krsto
s truplom velikega pokojnika iz Oficir-
skega doma in jo položili na lafeto. K po-
grebu so prišli poleg pokojnikove rodbine
vsi člani kraljevske vlade z ministrskim
predsednikom armijskim generalom Pe-
trom Zivkovićem na čelu, ves diplomatski
zbor, vojni atašeji inozemskih držav, bivši
ministri, veliko število višjih uradnikov,
zastopniki vseh patriotskih, kulturnih, hu-
manitarnih in ženskih društev, veliko šte-
vilo uglednih Beograjčanov, člani gene-
ralskega in admiralskega zbora, vsi častni-
ki beograjskih garnizij, eskadron konjenice
kraljevske garde, za njim četa 2. pešpolka
z godbo, za pešci vod mornarjev, konj ge-
nerala Hadžića odet v črno. Ob lafeti je
stopalo 12 pehotnih narednikov. Pogreba
se je udeležila tudi vsa pravoslavna voja-
ška duhovščina, zastopniki ruskih bojev-
nikov.

V sprevedu so nosil preko 40 vencev.
Okrog 20 častnikov je nosilo pokojnikova
odlikovanja. Kralj in kraljica sta poslala k
pogrebu generala Hadžića izredno lep ve-
nec z napisom: »Stevanu Hadžiću Alek-
sander in Marijac. Med venci so bili tudi
venci kneza Pavla, kneginje Olge in Jelene,
vladskega predsednika, predsedstva
vlade, vojnega ministrstva, inozemskih voj-
nih atašev, ruskega generalštaba, čast-
nikov druge ruske armade, udruženja re-
zervnih častnikov in bojevnikov itd.

Ko so prinesli krsto generala Hadžića iz
Oficirskega doma in jo položili na lafeto,

se je od velikega pokojnika v imenu voj-
ske poslovil minister za vojsko in morna-
rico armijski general Dragomir Stojanovi-
vič z globoko zajetim in toplo podanim
govorom. Najprej je orisal potek njegovega
življenja in delovanje, nato pa nada-
ljeval:

»V zgodovini osvoboditve, ujedinjenja
in konsolidacije naše kraljevine bo poleg
ostalih velikanov zapisano tudi ime armij-
skega generala Stevana Hadžića, sina če-
stih roditeljev majke Milene in očeta
Svetozarja. Od vsega početka, od svoje ra-
ne mladosti je užival vzgojo prepojeno z
vojaškim duhom. Svojemu poklicu je ostal
zvest do smrti. Častit, pravičen in pravi
vojak. Kot častnik je bil lepega in odkri-
tega vedenja. Vsakdo ga je ljubil in ka-
morkoli je prišel, so ga z ljubeznijo spre-
jeli. Kot starešina in poveljnik v miru in
vojni je bil vedno ljubezljiv, vsakomur pri-
stopen, pravično strog, odločen in hraber.
Kot vojni minister se je izkazal štirikrat
kot neumoren delavec, ki ne pozna mej
svojih sil in izžepanosti. Z njo ni nikdar
računal. Njegova vojaška vzgoja je bila po-
polna, silna njegova inteligenca, bogata
njegova vojna izkušnja. Pred očmi je imel
vedno le en cilj, pripravi naše vojske
za izvršitev njenih velikih in težkih dol-
žnosti. Z mnogimi vojnimi zakoni in pravili
je omogočil njen pravilni razvoj in izpo-
polnjevanje. To mu je bila največja ambi-
cija, v tem je našel svoje največje zado-
ščenje. V tem je dosegel uspehe, ki so
jih priznali na najvišjih mestih, s tem
svojem delom si je pridobil zaslug, ki so
mu jih priznali ne le v naši domovini,
marveč po vsem svetu in še posebej v
prijateljskih in slovanskih državah.«

Po govoru ministra generala Stojanovića
je spreved krenil proti Saborni cerkvi po
ulici kralja Milana, Kolarčevi, Vasini, Kne-
za Mihajla, preko Venca in Bogojavljenki.
Pred saborno cerkvijo se je spreved usta-
vil in so krsto odnesli v cerkev. Cerkvene
obrede je opravil patrijarh Varnava ob
asistenci 20 svečnikov in 2 dijakonov. Ob
15. uri sta se v Saborno cerkev pripeljala
kralj in kraljica v spremstvu kneginje Ol-
ge, maršala dvora generala Dimitrijevića,
generalov Savića in Pekića ter podpolkov-
nika Pogačnika. Po opelu sta se kralj in
kraljica spet odpeljala.

Krsto so znova položili na lafeto. Tedaj
se je v imenu vlade poslovil od armijskega
general in bivšega ministra izredno lep-
nim govorom prosvetni minister Maksimo-
vič. Spreved je nato krenil dalje po ulici
Kralja Petra, Kneza Mihajla, preko Tera-
zija in po ulici Kralja Aleksandra. Tu se je
znova ustavil. V imenu Udruženja rezerv-
nih častnikov in bojevnikov je spregovoril
pokojnemu generalu v slovo g. Bogić, v
imenu SKJ pa podstarosta Gangl. Po obeh
govorih je spreved odšel na pokopališče.
Tu so položili truplo pokojnega generala
k počitku. Generali in admirali so spustili
krsto v grob. Ob odpitem grobu sta se po-
klonila manori pokojnega generala Ha-
džića zastopnik dobrovoljcev podpolkovnik
Luj Lovrić in zastopnik ruskih bojevni-
kov. Vojska pa je v znak poslednje časti
oddala salvo.

Bukarešta, 24. aprila. d. Romunski kralj
Karol je določil vojno delegacijo, ki naj
bi se udeležila pogreba pokojnega gene-
rala Hadžića. Delegacijo treh častnikov je
vodil general Kehosci, bivši vojni minister.
Ker pa je bilo prekasno, delegacija ni mo-
gla na pot.

Nove težkoče pri pomorskem sporazumu

Konferenca pomorskih strokovnjakov odgodena - Anglija za resno proučitev franco-
ske note - Pogajanja se bodo obnovila za časa zasedanja Sveta Društva narodov

London, 24. aprila. n. Usoda britansko-
francosko-italijanskega pomorskega spo-
razuma še ni gotova. Angleški mornariški
minister Alexander se je posvetoval s po-
morskimi strokovnjaki. Italijanska in bri-
tanska vlada pa proučujeta predlog fran-
coske vlade. Sedaj so objavili službeno
poročilo, da se konferenca pomorskih stro-
kovnjakov za enkrat ne bo nadaljevala, in
sicer vse dotlej, dokler prizadete države ne
zavzamejo svojega stališča o francoskem
predlogu. Trdijo, da je francoska nota, ki
so jo predložili vladama v Rimu in Londo-
nu, precej obširna in da obsega okoli 20
strani. Treba bo, da britanska in italijan-
ska vlada proučita do zadnje potankosti to
noto. Zaradi tega njunega odgovora ni prič-
akovati pred nedeljo. V britanskih vlad-
nih krogih je opaziti veliko aktivnost. Mor-
nariški minister Alexander se je po svo-
jem sestanku s pomorskimi strokovnjaki
sestal tudi z nekaterimi admirali.

Tisk pa je precej rezerviran. Nekateri
listi menijo, da bo kompromisna formula

Francije odlej služila za bazo nadaljnjih
pogajanj. Iz druge strani pa trdijo, da bri-
tanski admirali skušajo doseči pri vladi,
da bi odbila francoski predlog. Ta druga
verzija je malo verjetna in baš iz krogov,
ki so zelo blizu britaskemu admiralu, iz-
haja vest, da je treba francosko noto na-
tanočno in podrobno proučiti. Pričakujejo,
da bo stališče Velike Britanije znano šele
v ponedeljek, ker bo tega dne seja minist-
sk sveta. Med tem bo stopila britanska
vlada v stik z italijansko in skušala šele
nato zavzeti določeno stališče. Gotovo je,
da želi britanska vlada rešitev tega spora.
Izgleda pa, da se noče pre nagliti. Danes so
mnogi listi potrdili verzijo, ki jo je včeraj
objavil »Daily Telegraph« o francoskem
predlogu, da se namreč gradnja vojnih
ladij v svrhu zamenjave s starimi prične
šele po splošni pomorski konferenci, ki se
bo vršila šele pričetkom 1935 leta. »Daily
Telegraph« pa danes meni, da bodo fran-
coskemu predlogu odgovorili s protipred-
logom, da se namreč vprašanje o zamenja-

vi starih vojnih ladij z novimi reši na
splošni svetovni konferenci o razorožitvi,
ki se bo vršila leta 1932 v mesecu februar-
ju. Kakor torej izgleda, bodo francoske
kompromisne predloge zares vzeli kot pod-
lago za nadaljna pogajanja. Vsekakor ka-
že, da bodo no pomorskem sporazumu raz-
pravljali tudi za časa zasedanja Sveta
Društva narodov, ki se sestane 15. maja v
Zenevi. Konferenca pomorskih strokovnja-
kov se bi nadaljevala koncem maja.
Morda pa njenega nadaljnjega dela sploh
ne bo treba, ker bi v danem slučaju Hen-
derson, Briand in Grandi sami redigirali
tekst pomorskega sporazuma.

Gandhi proti misijonarjem

London, 24. aprila. AA. V tukanjskih politič-
nih krogih je napravila globok vtis vest iz In-
dije, ki pravi, da je Gandhi dal izjavo o bodoči
ureditvi cerkvenih odnosov v Indiji. Po tej
izjavi misijonarji krščanskih cerkev po ustano-
vitvi neodvisne Indije ne bodo več smeli vzga-
jati prozelitov, ker bodo sicer izgnani.

pridobitev, ki se si jo pridobili po svetovni
vjni.

Iz vseh teh vzrokov je naravno, da uživa Tho-
mas v vsem delavstvu največje simpatije in da
ga tudi jugoslovansko delavstvo, zlasti pa slo-
vensko ob prihodu na jugoslovanska tla naj-
iskreneje pozdravlja.

Program bivanja g. A. Thomasa v Ljubljani

Ljubljana, 24. aprila. Tekom jutrišnjega
dne bo g. Thomas najprej obiskal bana dr.
Marušića in mestnega načelnika dr. Puca, na-
kar bo imel razgovor z zastopniki poslovalskih
ustanov. Opoldne bo g. Thomas na kosilu pri
g. banu. Tekom popoldneva pa si bo ogledal
razne socialne naprave in ustanove v našem
mestu in se bo sestel z zastopniki delojemal-
cev. Pred odhodom iz Ljubljane v Zagreb bo
jutri zvečer sprejel ljubljanske novinarje. V
spremstvu g. Thomasa je njegova soproga in
njegov zet. Vrh tega ga spremljajo številni
tajniki in načelniki našega ministrstva za so-
cialno politiko in narodno zdravje.

vem drugem obisku je izbruhnila revolucija in
takrat je pomagal Thomas vlad! Kerenskega in
bistveno pripomogel, da ni takoj razpadla vsa
fronta. Nekaj časa je bil v Rusiji tudi fran-
coski veleposlanik.

Po svetovni vojni se je Thomas z vso vneto
lotil propagande idej Društva narodov ter se z
vso odločnostjo zavzel za nove nacionalne dr-
žave. Vse nasledstvene države, zlasti slovanske,
so našle v njem vedno zanesljivega prijatelja.
Velik ugled, ki ga je užival Thomas v fran-
coskih delavskih krogih, je povzročil, da je bil
leta 1913 izvoljen v parlamentu Tarn kot
Jauresov naslednik. Mesec dni kasneje se je vr-
šila v decembru 1919 v Washingtonu prva de-
lavska konferenca, ki je bila za vso delavsko
zakonodajo v vseh državah največje važnosti.
Thomas se sicer te konference ni udeležil a je
bil kljub temu od nje izvoljen za prvega di-
rektorja Mednarodnega urada za delo v Zenevi
in na tem mestu ostal do danes. Pod njegovim
vodstvom se je urad za delo silno razvil ter
postal močna zaščita za delavce v vseh državah.
Lahko se reče, da bi brez Mednarodnega ura-
da za delo in njegovega direktorja Thomasa
delavci že izgubili marsikatero veliko socialno

Akordno delo v sovjetski Rusiji

Sovjetska Rusija je storila nov korak v svojem razvoju k državi najbolj brezobzirnega državnega kapitalizma. V vseh svojih obratih je uvedla akordno delo, da bi delavec vsled večje plače povečal tudi svoje delo. »Ekonomska Zvezica« oficijelen organ sovjeto, pravi naravnost, da stoni nova ureditev plač na temelju osebnega blagostanja delavca, ker v sedanjem času sovjetska vlada ne more pogrešati podneta, ki izvira iz osebnega interesa delavca. Je čisto nemogoče, nadaljuje sovjetski list, da imajo v istem podjetju vsi delavci isto plačo, pa čeprav ne delajo vsi enako dobro. Enakost delavskih plač nujno ubija interes delavca na višini produkcije in zato je treba, da je delavec plačan z ozirom na množino in kakovost od njega izvršenega dela.

Niso se pa sovjeti pri tem svojem novem izkoriščanju delavstva zadovoljili niti z uvedbo akordnega dela. V sovjetski Rusiji so prebivalci še vedno tako srečni, da dobivajo živila po znosni ceni le na podlagi posebnih kart. Dosedaj so bili vsi delavci brez razlike privilegirani pri nabavi živil po kartah. Sedaj se tudi to spremeni in množina od države dobavljenih živil bo odvisna od dela, ki ga izvrši delavec v državnih obratih. Kdor bo delal akordno delo, ne bo dobil samo več plače, temveč tudi več nakazil na hrano. Akordno delo bo tako izmogočilo delavcu iz dveh motivov. Cela vrsta delavcev pa sploh ne bo dobila več nakazil na hrano in to predvsem vsi oni, ki niso soudeleženi pri podjetjih pijaletke.

Nasprotno pa bodo deležni nakazil na hrano in večjih plač vsi buržujski inteligenti, ki delajo v sovjetskih podjetjih. Dosedaj je bilo prvo priporočilo za sprejem v sovjetska podjetja pripadnost proletarskemu razredu in zaslug za komunistično stranko. To je šlo tako daleč, da so celo pri železnici odpustili vse inženirje in uradnike, ki so bili nekoč buržuji in niso še pred revolucijo vstopili v komunistično stranko. Na njih mesta pa so prišli komunisti, ki sicer o železniški službi niso imeli pojma, a so bili zaslužni strankarji. Ko je v sovjetihi še vladal kolektivizem, so si sovjeti dovolili celo ta eksperiment, da so na železnici čisto odpravili osebno odgovornost. Strojvodja ni imel več svojega stroja, temveč je vozil vsakih šest ur z drugim. Če se je pripetila železniška nesreča, potem ni bil nihče osebno odgovoren, temveč kolektivno vsi, ki so bili namješeni na sektorju proge, kjer se je zgodila nesreča. Naravna posledica tega je bila, da so se železniške nesreče kar kopičile in da so bile železnice naravnost v obupnem stanju. V sled tega je bil ogrožen ves petletni načrt gospodarske obnove dežele in ker kljub vsem letničnim železniškim brigadom, spijonazi in drakoničnim kaznim ni vse nič pomagalo, so napravili sovjeti radikalen preobrat ter iz kolektivističnega sveta prešli v individualističen. In tako je dobila Rusija zopet akordno delo, zato so prišli do moči zopet bivši carski inženirji in zato bo moral delavec umreti od lakote, če ne bo z vso vno delal v sovjetskih podjetjih.

Sovjetski listi seveda ta popoln preobrat opešujejo in pravijo, da se loči sovjetski sistem izkoriščanja osebnega blagostanja ostro od podobnih kapitalističnih metod, ker služi kapitalistična metoda samo osebnemu blagostanju. Priznavamo, da je nekaj resnice res v tem in da pozna sovjetska Rusija za danes samo še državni kapitalizem. Toda iz državnega kapitalizma se mora nujno roditi zasebni kapitalizem, ker pač ljudje neenako zaslužijo in tudi neenako varčujejo. Se mnogo važneje pa je to, da so morali tudi sovjeti priznati, da je za produkcijo osebni interes delavca odločilnega pomena. Kolektivistični princip je s tem od sovjeto podrta in če je danes premagan pri določevanju mezd, bo v kratkem premagan tudi pri obdelovanju zemlje. Kakor so spoznali sovjeti, da je na kolektivističnem principu nemogoče delo v tovarnah, tako bodo še temeljiteje spoznali, da se s komiteti vjednote ne da plodonosno obdelovati zemlja. Če pa se na kmetih pade kolektivizem, potem je sploh komunizma v Rusiji konec.

Ostalo bo le še državni kapitalizem, ki slepo kopira Ameriko. Ali pa se je izplačalo poldrugo stoletje potopiti vso Rusijo v kri in trpljenje, da se presadi amerikanizem v Rusijo? Tudi brez državljanske vojne bi mogli Rusi to doseči, če bi bili komunistični voditelji čutili z ruskim narodom, če bi bili Rusi. Toda bili so le neruski fanatiki, ki so se zagrizli v razne teorije in odtod vsa nesreča ruskega naroda. In danes po uvedbi akordnega dela je ves efekt kolektivistične revolucije v Rusiji ta, da se bodo mogli kapitalisti hoditi v Rusijo učiti, kako se čim več iztisne iz delavca.

Carigrad, 24. aprila. AA. Delegacije balkanskih držav, ki prihajajo na balkanski teden, so prišle včeraj v skupinah. Goste so sprejeli člani studentskih društev in Touring-Cluba.

Oster spor med belgijsko javnostjo in Italijo

Ponoven miting Zveze belgijskih študentov za profesorja Moulina

Jezni komentarji fašistovskega tiska

Bruselj, 24. aprila. AA. Zveza belgijskih študentov je imela ponoven miting za belgijskega profesorja Moulina. Študentje so zlasti zahtevali, da se profesorju dovoli, da ga zagovarja belgijski odvetnik, ali pa da mu vsaj pomaga z nasveti. Znani voditelj belgijskih socializmov Vandervelde je v svojem govoru omenil, da je imel on celo v Moskvi zagovarjati obtožence in da je užival polno zaščito sodišča in vse potrebne garancije. Vendar upa, da bo belgijski zunanji minister našel besede, ki jih bo čul tudi Rim.

Rim, 24. aprila. n. »Giornale d'Italia« poroča, da belgijski vseučiliščniki s svojimi demonstracijami zaradi aretacije profesorja Moulina ne bodo mogli vplivati na Italijo in fašistovsko pravico. Moulin bo sojen, priblija list, ker je zakrivil zločin proti varnosti italijanske države. Trditev belgijskih vseučiliščnikov, da profesor

Moulin ni priznal svoje krivde, ne drži. Pa četudi je ne bi priznal, so dokumenti, ki so jih našli pri njem, zadosten dokaz za njegovo krivdo in za njegovo protifašistovsko delovanje, ki je obstajalo v tem, da je vezal antifašistovskega emigranta Bassa-nesija z antifašisti v Italiji. Na svojem potovanju po Italiji je zbiral podatke o stanju nezaposlenosti in o demonstracijah v Lombardiji. Policija je našla njegove beležke, ki so se nanašale tudi na druge delikatne zadeve.

»Tribuna« pa protestira proti temu, da so belgijski vseučiliščniki intervenirali pri mednarodni vseučiliški zvezi in pri Društvu narodov, da italijansko posebno sodišče ne bi sodilo Moulina. »Tribuna« pravi, da so italijanski sodniki nezavisni in da bo fašistovska vlada znala braniti svojo pravico in bo sama odločala o svojih notranjih zadevah.

Resnost vladne krize na Bolgarskem

Malinov je vrnil mandat -- »Največja kriza, kar jih je Bolgarija doživela«

Sofija, 24. aprila. AA. Danes dopoldne se je Malinov sestal z Milovim, voditeljem frakcije narodnih liberalov, in Kosturkovim. Do ponovnega sestanka med Malinovim in Ljapčevim sploh ni prišlo, ker Malinov ni mogel sprejeti zahtev Demokratičeskega zgovora. Ta je namreč zahteval večino listnic v njegovi vladi, predvsem ministrstvo notranjih zadev, razen tega pa še to, da narodni liberali ne pridejo v vlado.

Malinova je po teh sestankih sprejel v avdienci kralj Boris. Avdijenca je trajala

poldrugo uro. Po končani avdienci je Malinov izjavil, da je vrnil mandat za sestavo vlade, ker ni dobil podpore tam, kjer jo je pričakoval. Vendar, je rekel Malinov, še vedno upa, da se bo našel izhod iz te krize, ki je po njegovi sodbi ena izmed največjih, kar jih je Bolgarija doživela.

Sofija, 24. aprila. AA. Bolgarska agencija javlja: Malinov je vrnil mandat za sestavo vlade. Zastopniku bolgarske agencije je izjavil, da se je njegova misija izjavila zaradi težkoč, na katere je naletel pri Demokratičeskem zgovoru.

Dogodki v republikanski Španiji

Zadušen upor na treh vojnih ladjah -- Nerede so organizirali komunisti

Madrid, 24. aprila. AA. Španska vlada je sprejela na znanje ostavko dosedanjega španskega poslanika v Berlinu Espinosa de los Monterosa. Na njegovo mesto je bil imenovan novinar Julio Alvarez del Vayo. Novi poslanik je član socialistične stranke in je nedavno tega zastopal v Berlinu argentinski in neki angleški list.

Madrid, 24. aprila. AA. Novo špansko republiko so že priznale te države: Francija, Nemčija, Anglija, Avstrija, Danska, Švedska, Združene države in Italija.

London, 24. aprila. AA. Po poročilu iz Madrida so se uprle posadke na križarki »Cervantes« in na dveh španskih rušilnih

v Cadizu. Uporniki so bili naposled premagani in oddani v zapore. Nerede so organizirali komunisti.

Madrid, 24. aprila. AA. Ministrski svet je sprejel ostavko nadkomisarja španskega Maroka generala Jordane. Na njegovo mesto je bil imenovan general San Jurijo.

Tokio, 24. aprila. AA. Vlada je sklenila, da bo formalno priznala novo špansko vlado.

Pariz, 24. aprila. AA. Tu je preminula španska infantinja Izabela, teta bivšega španskega kralja. Njeno zdravstveno stanje se je poslabšalo na potovanju iz Madrida v Pariz.

Seja VZS

Beograd, 24. aprila. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel od 16. do 18. pod predsedništvom g. Mihajla Jovanovića sejo, kjer je najprej predstavljal nova člena sveta, bivšega ministra za zgradbe Tribunovića in bivšega bana Smiljanića. Nato je svet razpravljal o projektu uredbe o občinski-upravnih tečajih v Somboru in občinsko-upravnih izpitih. Razprava o uredbi je bila končana. Na koncu so bile izvoljene tri sekcije, ki bodo proučile poedine zakonske predloge. Prva sekcija bo proučila zakon o pašnikih, sestavljajo pa jo gg. Sagadin, Krek, Arandjelović, Alaupović in Mijušković. Druga sekcija bo razpravljala o zakonskem načrtu o trgovinah, sestavljajo pa jo gg. Škerlić, Stojadinović, Duka Popović, Nikola Berković, dr. Surminović, dr. Šilović in dr. Gosar, tretja sekcija pa bo proučevala načrt rudarskega zakona, sestavljajo jo pa gg. Kosta Timotijević, Vlada Mijušković, dr. Sečurov in dr. Maurović. Prihodnja seja sveta bo ob 16. popoldne z dnevnim redom: Razprava o zakonskem načrtu o umetniških šolah.

Seja jugoslovanske sekcije Panevropske unije

Beograd, 24. aprila. I. Danes dopoldne je bila v »Jockey-Clubu« seja jugoslovanske predstavništva Panevropske unije pod vodstvom dr. Momčila Ninčica. Ljubljansko organizacijo sta na tej seji zastopala predsednik dr. Gosar in tajnik dr. Majaron. Na seji so sklenili, da se bo delovalo za medsebojno zblizanje vseh državnih organizacij in sodelovalo z združenjem Dd. 17. maj se pravi kot obletnica Briandovega memoranduma s predavanji po radiu in s članki po listih. Po seji je bil banket.

Položaj na Portugalskem

Lizbona, 24. aprila. AA. Revolucionarsko gibanje na Portugalskem se je zadnji čas zelo ojačilo. Danes je prišlo v Oporto do krvavih spopadov med vojaštvom in demonstranti. Ustavna stranka je po ulicah priredila ogromne manifestacije. Ker je bila policija brez moči, so poklicali na pomoč vojaštvo, ki je v množico oddalo več salv iz pušk in tako ubilo več ljudi.

Papež je včeraj drugič zapustil vatikanska tla

Rim, 24. aprila. d. Danes dopoldne je papež Pij XI. v spremstvu več oseb svoje okolice zapustil v avtomobilu vatikansko mesto, da se v strogo privatni obliki udeleži otvoritve novega sedeža kolegija »De propaganda fide«. To je sedaj drugič, da je papež Pij zapustil Vatikan.

Povoljen odmev govora dr. Beneša na Madjarskem

Budimpešta, 24. aprila. AA. MTI poroča: Vsi listi prinašajo podrobnosti iz govora češkoslovaškega zunanjega ministra, ki ga je imel včeraj pred parlamentarnim odborom za zunanje zadeve. »Pesti Lloyd« in »Budapesti Hirlepe« omenjata posebno tisto mesto v govoru, ki se tiče brezpogodbenege stanja v trgovini med obema državama. Listi naglašajo izjave dr. Beneša, da se ta vprašanja med Češkoslovaško in Madjarsko specialno ne smejo smatrati kot politična. Te izjave sprejemajo listi z velikim zadoščenjem, ravno tako tudi izjavo, da dr. Beneš pričakuje, da pride čimprej do sporazuma med obema državama. Listi poudarjajo, da je madjarska vlada, to je predsednik vlade grof Bethlen in zunanji minister Karolyi že od decembra večkrat naglasila, da se ta trgovinska pogajanja ne smejo gledati s politične točke in da je zato Madjarska pripravljena vsak trenutek in na vsakem kraju ta pogajanja obnoviti.

Položaj na Romunskem

Bukarešta, 24. aprila. d. Poslanec Rudolf Brandsch, ki je bil, kakor znano, imenovan za državnega podtajnika, je danes prisegel. Po njegovi zapisi je imel kralj nemški nagovor, v katerem je dal izraza svojemu zadovoljstvu nad tem, da vidi kot sodelavca v vladi zastopnika manjšin.

Bukarešta, 24. aprila. d. Predsedstvo romunskega ministrskega sveta je objavilo komunique, v katerem je med drugim rečeno: Poskusi, ki gredo za tem, da bi se prikazala nova vlad, kot pustolovščina ali kot priprava na diktaturo, izvirajo iz nepoznanja okolišnosti ali pa iz stremiljenj in intrig nekaterih domačih krogov.

Incident grof Bethlen — »Le Temps«

Budimpešta, 24. aprila. AA. MTI poroča: Sotrudniku tega urada je dal grof Bethlen o priliki članka v včerajšnjem »Tempsu« tole izjavo: »Temps« komentira neko mojo izjavo iz zadnjega govora, ko sem govoril o načrtu avstro-ogorske gospodarske unije. List meri na besede: »Da, moramo braniti suh smodnik.« Ta izraz pomeni v madjarsčini toliko, kakor da moramo čakati in biti pripravljeni na vse morebitnosti. Ves madjarski tisk je te besede tako razumel in nihče jih tudi drugače ni mogel pojmovati. Tudi naši listi jih niso zamenjali z drugimi tehničnimi izrazi. »Temps« je pri komentiranju moje izjave moral posvetiti več pozornosti svoji presoji, ker ima ta veliki list priliko, da dozna popolnoma točno moje stališče. To stališče se ne more izpremeniti z nikakimi insinuacijami in tudi ne s tendenčnimi poskusi.

General Hadžić na čelu jugoslovanskih dobrovoljcev v Rusiji

Po katastrofi naše armade in po križevem potu preko Albanije je naš vrhovni poveljnik naročil tedanjemu polkovniku Stevanu Hadžiću, naj organizira dobrovoljsko garnizijo v Rusiji. S potrebnim številom častnikov za sestavo divizijskega štaba, dveh brigad 4 polkov in s poveljniškim osebjem bataljonov in čet je odločal polkovnik Hadžić preko Italije, Francije in Anglije, preko Skandinavije v Rusijo, v Odeso, kjer se je bilo zbralo že lepo število dobrovoljcev. Polkovnik Hadžić je imel dvojno nalogo; da izbere še preostale dobrovoljce po ruskih letniških taborih in da z njimi sestavi štiri polke s popolno opremo.

Pomen dobrovoljske divizije je bil velik v vojaškem in političnem oziru, ogromen v nacionalnem. Bilo je treba mnogo dela, mnogo taktike, velike dalekovidnosti za tako delo. Koliko važnost so polagali na organizacijo te divizije na najvišjem mestu, se da sklepati iz tega, da je tedanji ministrski predsednik Nikola Pašić sam prispeval v Odeso in posetil dobrovoljsko divizijo. Pa tudi sam car Nikolaj II. se je zanimal za organizacijo jugoslovanskih dobrovoljcev. Divizijo so dodelili ruski armadi.

Organizacija divizije je sprito velikih organizatoričnih sposobnosti polkovnika Hadžića zelo naglo in dobro napredovalo. Z vseh strani: Vojvodine, Srema, Slavonije, Slovenije, Bosne in Hercegovine, Hrvatske in Dalmacije in celo iz Češkoslovaške so se pridruževali diviziji častniki in vojaški-ujetniki, da se pod zmagovalno zastavo srbske vojske, ki so jo prinesli s Krfa, bore za ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Politične prilike so zahtevale, da odide divizija čim prej na fronto. Romunija se je pripravljala, da vstopi v zvezo Velike antante. Vojni razlogi so zahtevali, da se postavi na fronto močna divizija. Polkovnik Hadžić je moral pohiteti z delom, da zaključi organizacijo divizije. Bilo je treba divizijo docela oborožiti. Dogodki so ga prehiteli.

Polkovnik Hadžić se je znašel pred dovršenim dejstvom, ko je Romunija vstopila v vojno. Divizija tega dne še ni bila docela pripravljena. Bila je brez orožja, brez prevoznih sredstev, brez konj. Kljub temu se je začela gibati proti fronti. Polkovnik Hadžić ni hotel postaviti vojakov v boj brez vsakega sredstva. Medpotoma je skrbel za oboroževanje in opremo. Divizija se je priključila armadi Zaonkovoškoga. Ko so jugoslovanski dobrovoljci stopili na fronto, so bili oboroženi, čeprav ne od nog do glave. Divizija je potovala skozi Dobružo in se postavila na bolgarsko fronto. Bila je v neposredni bližini Srbije. Navdušenost in pripravljenost vojakov, sta bili popolni. Vsi s svojim poveljnikom vred so razumeli zgodovinski moment, ki je zahteval, da se dobrovoljska divizija, čeprav brez sredstev, postavi prva v prvo vrsto.

Dobrovoljska vojska se je borila z vsemi svojimi silami. Toda ruska in romunska armada sta bili poraženi. Kljub velikemu navdušenju jugoslovanskih borcev za svobodo je morala divizija zapustiti polje, ki ga je že bila oškropila s svojo krvjo. Kljub svojim stalnim uspehom, kljub svojim zmagam nad Bolgari se je morala pokoriti višjemu povelju in se umakniti. Pri umiku je poveljnik Hadžić ohranil med svojimi ljudmi popolno disciplino tudi tedaj, ko so romunske enice popolnoma izgubljale glavo. Poveljnik Hadžić je bil vojak med vojak. Kjer so počivali njegovi ljudje, tam je spal on, kar so jedli njegovi vojaki, to je jedel tudi njihov poveljnik. Paš ali na konju, vedno je bil med svojimi ljudmi. Vloga poveljnika dobrovoljske divizije je bila velika in on in njegovi vojaki so jo izpolnili z vso častjo.

General Živković in dr. Marinković v zlati knjigi židovskega narodnega fonda

Beograd, 24. aprila. o. Poverništvo židovskega narodnega fonda v Beogradu bo imelo dne 25. 4. m. dopoldne v židovskem domu sejo, na kateri bo s slovesnim sklepom vpisalo v zlati knjigi židovskega narodnega fonda predsednika ministrskega sveta in uotranjega ministra generala Živkovića ter zunanjega ministra dr. Marinkovića v znak priznanja za njihove izraze simpatije in njihove moralne podpore za ostvaritev ideala židovskega naroda: obnovo nacionalne domovine v Palestini. Te svečane seje se bodo udeležili zastopniki židovskih ustanov vse države. Ministrskega predsednika bo zastopal na tej seji vrhovni inspektor v predsedstvu ministrskega sveta g. Nikolić.

Pogreb Augusta Gauvaina

Pariz, 24. aprila. AA. Danes je bil pogreb znamenitega francoskega novinarja Augusta Gauvaina. Pogreb je bil zelo svečan. Udeležili so se ga množično številni francoski odličniki, politiki in velika množica Francozov in inozemcev.

Imenovanja v vojski

Beograd, 24. aprila. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil imenovan za intendantskega podpomočnika narednik nižje intendantske akademije Anton Proha. Za poveljnika 15. pododseka obmejne straže je bil imenovan major Sata Jarošlav, za vršilca dolžnosti načelnika štaba 1. konjeniške divizije konjeniški major Krus Radomir.

Trčenje dveh vojaških letal

London, 24. aprila. AA. Ministrstvo za letalstvo objavlja, da sta dve vojaški letali trčili drug v drugo. Drugi poveljnik angleških zračnih sil podadmiral Holt Vesey in en oficir sta bila ubita.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 24. aprila. (d.) Severne Alpe. Spreminjajoče se in polagoma naraščajoče pooblačenje, vetrovno; na zapadu: pooblačenje, nadaljni porast temperature; južne Alpe: pretežno oblačno, od časa do časa padavine, milo vreme.

K računskemu zaključku OUZD v Ljubljani za leto 1930.

OUZD v Ljubljani je zaključil poslovno leto 1930 z Din 649.183,68 poslovnega prebitka v pogoji zavarovanja za slučaj bolezni. Promet v letu 1930 je dosegel skoro 586 milij. dinarjev. Iz računa izgube in dobička je razvidno, da znaša predpis na bolniško-zavarovalnih prispevkih za leto 1930 (v milijonih) Din 47.976, (v letu 1929 Din 45.484), porast za Din 2.492 ali za 5,48 odstotkov. V proračunu za leto 1930 je bil predviden predpis z Din 50.300. Zaradi stagnacije v gospodarstvu, zlasti pa v lesni industriji, pa je predpis za Din 2.324 nižji. Predpis znaša 98,87 odstotkov celokupnih prejemkov. Skupni dohodki zavarovanja za slučaj bolezni znašajo Din 48.523, napram onim v letu 1929 Din 45.903. Porast je posledica višjega staveža zavarovancev. V letu 1930 je znašala povprečno število zavarovancev 97.688 v letu 1929 pa 94.929.

Na drugi strani je urad v letu 1930 izdal: za upravne stroške Din 7.471 ali 15,40%, v letu 1929 pa 7.134 ali 15,54%, kar pomeni za 0,14% znižanja. Po proračunu se je v letu 1930 na upravnih stroških prihranilo Din 0.671. Upravni stroški, kakor jih izkazuje zaključni račun, pa se še znatno znašajo s bonifikacij, ki jo neugodno-zavarovalna panoga prispeva po § 235. statuta. S tem se znižajo za ca. 2,50% tako, da znašajo upravni stroški po odbitku bonifikacij jedva 13%. Od upravnih stroškov odpade na plače nameščenec 10,32% (10,45). Vzdrževanje ambulatorijev brez honorarjev zdravnikov je stalo Din 1.445 ali 2,98% (1,317 — 2,87%). Za hranarino je urad izdal Din 18.386 — 27,59% (13.318 — 29,01%). Izdatki so se znižali, kar pomeni, da so bile zdravstvene razmere nekoliko ugodnejše, kakor v letu 1929. Na podporah za porodnice-članice je urad izplačal 2.515 ali 5,18% (1.948 — 4,25%). Podpore za porodnice-svojke so dosegle 0,272 ali 0,56% (0,227 — 0,50%). Dečja oprema članicam znaša Din 0,501 ali 1,03% (0,401 — 0,88%). — Dojina znaša Din 0,034 ali 0,07% (0,034 — 0,07%). Za babiško pomoč članicam je urad izdal 0,250 ali 0,52% (0,217 — 0,47%). Babiška pomoč svojkam znaša Din 0,794 ali 1,64 (0,687 — 1,50%). — Za pogrebne je urad izplačal 0,445 ali 0,92% (0,482 — 1,05%). Skupni izdatki iz naslova porodniških podpor so dosegli v letu 1930 znesek od Din 6,621 — 13,64% napram Din 5,389 — 11,75% v letu 1929.

Oskrba v bolnicah za člane je znašala Din 4.940 ali 10,18% (4,906 — 10,69%), oskrba za svojece pa 1,411 ali 2,91% (1,340 — 2,92%). Skupaj Din 6,352 (6,246). Za zdravila članom je urad izdal Din 3,194 ali 6,58% (2,876 — 6,27%), za zdravila svojcem pa 0,904 ali 1,86% (0,819 — 1,78%). Skupaj Din 4,098 (3,695). Za lečenje zob je urad izdal Din 0,693 ali 1,43% (0,625 — 1,36%). Izdatki za zdravilišča in kopalnišča znašajo Din 1,848 ali 3,81% (1,746 — 3,81%).

Zdravniki in zdravniški stroški so dosegli Din 5,046 ali 10,40% (4,443 — 9,68%); povisane za 0,72%.

Pri uradu je nameščen skupaj z specialisti 140 zdravnikov. Odpade letno na zdravnika Din 36,044-92 ali na člana Din 51-96 zdravniških stroškov, na en slučaj obolenja pa Din 115-22.

Na obrestih je urad plačal Din 0,184 ali 0,38% (0,232 — 0,51%). V letu 1930 znašajo odpisi Din 0,276 ali 0,57% (0,785 — 1,71%). Vzdrževanje nepremičnin predstavlja v svoti Din 0,003 jedva 0,01%, napram letu 1929 0,004 — 0,01%. Od skupnih dohodkov bolniško-zavarovalne panoge Din 48,523,365-45 odpade na člana na leto Din 496-72. Pod dohodki je razumeti tudi predpisane a ne še vplačane prispevke. Od skupnih izdatkov bolniško-zavarovalne panoge Din 47,874,181-77 odpade na člana na leto Din 490-07. Tako participira vsak član s Din 6-65 na poslovnem prebitku.

Skupni izdatki znašajo Din 48,523. Med aktivni se nahajajo denarne naložbe v znesku Din 1,527, kar predstavlja skupno z gotovino Din 0,060 likvidni obratni kapital, ki je pri skoro 600 milijonskem prometu zelo skromen in dokazuje skrajno previdno in ekonomično gospodarjenje. Premični inventar Din 2,847 predstavlja pri običajnem 10% odpisu prilično realno vrednost. Na nepremičninah poseduje bolniško-zavarovalna panoga edino posest na otoku Rabu — Čibelico, ki predstavlja nakupno vrednost od Din 0,091. Brez dvoma je pa prometna vrednost znatno višja.

Vrednostni papirji predstavljajo tečajno vred-

nost domačih papirjev Din 0,107, tujih pa 0,000-5.

Zaloga materiala je inventirana z Din 0,271. Druga postavka v pasivi v znesku Din 9,149 predstavlja dolg urada napram Osrednjemu uradu v Zagrebu. Skupni dolg pri SUZOR-u se je od onega koncem leta 1929 znižal za Din 0,511, kar znači sicer počasno pa vzdržno padanje dolga.

Protituberkulozni fond Din 0,050 se v smislu tozadevnega sklepa vsako leto dopolni za ono vsoto, ki odgovarja izdatkom v tekočem letu, tako ostane fond vedno na isti višini, to je 0,050. — Stroški delavskega sodišča v znesku Din 46,903-69 ne obremenjujejo bolniško zavarovalno panogo ter so bili še pred zaključkom prenešeni na račun neugodno-zavarovalne panoge.

Obrestovanje, amortizacija in vzdrževanje nepremičnin je v letu 1930 doseglo Din 1 milijon 127,291-50. Normalno bi amortizacija v poslovanju investiranega kapitala ne smela spadati v račun upravnih stroškov, kateri bi se z izločitvijo teh izdatkov še znižali.

V proslavo 10letnice Kola jugoslovanskih sester v Ljubljani

bo nočjo v Unionski dvorani koncert s sodelovanjem pevskih zborov »Grafike« in »Ljubljanskega Zvonca«, Slovenskega vokalnega kvinteta ter solistov: ge. Lovsetove, ge. Pipe Arko-Tavčarjeve, g. Gostiča, g. M. Honerleina (violina) in g. M. Lipovška (klavir).

Jutri ob 11. uri bo slavnostno zborovanje v veliki dvorani Kazine, popoldne ob 3. bo pa istotam letni občni zbor in po občnem zboru čajanka za delegatke in prijateljice »Kola«. — Odbornice »Kola« bodo ob vsakem vlaku sprejemale zunanje delegatke. Prijavljenih je tudi mnogo gostov iz hrvatskih in srbskih pokrajin.

Vsem dragim gostom, ki prihajajo v našo sredo na proslavo Kola, ključemo iz srečnega dobrodošli!

Proslava Finžgarjevega jubileja v Kranju

Kranj, 24. aprila. Pisatelj F. S. Finžgar je Gorenjec. Tudi kmetje v njegovih spisih so Gorenjci. To čuti tudi zlasti v Finžgarjevih ljudskih igrah, v katerih nam je izklesal gorenjskega človeka v najrazličnejših položajih njegovega bitja in žitja. Ko je letos predaval o našem kmetu, je imel v mislih predvsem svojega očeta, ki je pristen Gorenjec.

Zato je bilo zelo primerno, da smo tudi v središču Gorenjske proslavili 60letnico pisateljevega rojstva. Gledališki oder Narodne čitalnice nam je vpriporil Finžgarjevo najznačilnejše odrsko delo »Divjega lovca«. Proslava se je vršila v četrtek 23. t. m. in so se je udeležili vsi res pri ljubitelji našega odra in Finžgarjevega dela. Žalibog pisatelj pri proslavi ni bil navzoč, ker je prav te dni odpotoval kot delegat Društva prijateljev poljskega naroda na Poljsko. Sodeloval je tudi orkester Narodne čitalnice.

Uvodne besede je govoril g. prof. Ivan J. Kolar, ki nam je v kratkem ali zelo izbranem govoru orisal Finžgarjevo življenje in delo. Govor je bil izčrpen in plastičen ter je segel v dušo občinstva. Govoru je sledila nato vzorna uprizoritev »Divjega lovca«, ki ga je režiral g. Dore Kern. Posamezne scene so bile klasično postavljene na oder in so pričale, da je režiser popolnoma razumel duha in kolorit igre. Tudi scenerija je bila izvrstna.

Starega rihlarja Zavrtnika je podal z vso globino, ki jo ta res težka vloga zahteva, g. Luksa. Učinkovit je bil zlasti njegov nastop v prvem in prizer v tretjem dejanju, kjer zblazni. Najbolj je ugajala brez dvoma gđena Slavica Lundrova kot Majda. Njena nežna zunost se je popolnoma prilagajala smislu vloge. Majdina ljubezen in bolest sta našli pravega izraza v njenih očeh in besedah. Naslovno vlogo je moral radi nepričakovane ovire prevzeti režiser sam in jo je tudi rešil nad vse častno, čeprav jo je

Quida:

Farnmor

Roman

56

»Zdaj nimam časa, dragi grof, pozneje pa se nadejam, da vaju bom oba videl v svoji hiši. Do sedaj nisem maral jemati s seboj varovanke, ker sem imel tam vselej veliko družbo in se mi je zdelo neprimerno deklico prezgodaj vpeljati v burni vrvež velikega sveta, toda to se zgodi, kakor hitro se bo moji materi zdelo potrebno, da jo predstavim družbi.«

Govoril je z malomarno ravnodušnostjo kakor o stvari, ki ni važna zanj. Ko sta se pa pozneje gospoda ločila, je Farnmor spremljal grofa z jeznim pogledom. V njegovih očeh je vzplamtel nevarni, neusmiljeni blesk. Ta vprašanja ga niso samo ozlovoljila, ampak vzbudila v njem nezaupanje. Vendar pa se je kmalu umiril. »Gotovo si ni več mislil, nego kar je govoril,« je pomislil s preziranjem, ki ga čuti vase zaprt človek do odkritih značajev. »Toda če bi se moral bati kake nevarnosti, tedaj bi že našel sredstvo proti njej!« —

Ko je Lucilia tistega večera odslovila sobarico, je odprla okno svoje spalnice in se naslonila ven v jasno, toplo poletno noč. Bile je nemirna, da sama ni vedela zakaj. Ko je gledala krasno, v nočnem pokoju počivačo pokrajino, je opazila dve senci. Prva se je pomikala

spodaj na trati, druga za razsvetljenimi okni nasproti ležečemu grajskemu krilu. Bili sta to senci Lionela Carrylla in Farnmora. Prvi se je vztrajno izprehajal pod oknom nje, ki jo je boječe in iskreno ljubil, bil je pač mlad; drugi pa, ki je bil mož dejanja, je korakal gori in doli po sobi in narekoval nekaj svojemu tajniku.

Mesečni žarki so obsevali prijetne mladeničeve poteze, svetla luč svetiljke pa je padala na plemeniti Farnmorov profil. In čudno! Lucilijini pogledi niso obstali na mladem, zaljubljenem častilcu, zvesto čuječem pod njenim oknom, ampak na starejšem moškem, katerega ponosna glava se je pripogibala od težkega premišljevanja. Stala je še nekaj časa za zelenjem sobne rastline pri oknu, gledajoč k resnemu državniku, ki je še ponoči delal za blagor svojega naroda. Z blaženim nasmeškom okrog usten se je končno odstranila s svojega opazovališča. Na njeni mizi so ležali lesketajoči se dragulji, katere ji je Farnmor prinesel s Pariza. Ko jih je pogledala, je dejala šepetaje: »Kako velik je — in dober!«

Nato je šla k počitku.

5.

V neki spalnici v drugem nadstropju neke hiše v Rue Rivoli je sedela ženska in prisluškovala mimo dražjočim vozovom in na šipe udarjajočemu dežju. Soba je bila kolikor toliko razkošno opremljena; zastori so bili nežne rožnate barve, težke preproge so pokrivalo tla in drage cvetlice in razne drobnjave so stale po mizah; po največ so bili to darovi mladih »levoce«, ki so si šli v

veliko čast, ako so njihova imena spravljali v zvezo z žensko, ki je bila pred leti prva zvezda spodnjega sveta. Še danes je bila tako očarljiva, da so se mladi gospodje o polnočnih urah zbirali v njenem salonu pri bakaratu in ruleti in radi žrtvovali nekaj tisoč frankov. Iz spalnice si prišel v salon in jedilnico. Oba prostora sta bila opremljena v enakem slogu, k je bil prijeten očesu. Zvečer, ob gorečih svetilkah, je bil vtis kaj lep. Na toaletni mizi v buduarju so ležali mnogi dragulji, toda bili so ponarejeni. Pristni, ki jih je gospodinja teh prostorov nekoč mela, so že davno romali v zastavljalnico. Bili so to samo malovredni kamni, lesketajoči se poleg škatelj s šmin-kami in pudrom.

Bilo je okrog poldne; hišna gospodinja je bila še sama. Njeno nekoč tako ljubko obličje je bilo zdaj upadlo in sivo, zakaj šminka in puder sta še čakala svoje naloge. Nihče med onimi, ki so jo poznali pred petnajstimi leti, bi je ne spoznal v sedanjih upadlosti. Nihče bi ne vedel, da je nekdanja Maron Vavasour, kakor se je še sedaj imenovala.

Oslepljiva, očarljiva lepota je izginila z njenih potez, v njenem držanju ni bilo več nekdanje dražesti, s katero je plavala mimo globoko se ji klanjajočih kraljev in knezov. Njena ljubka mladost z omamljivim nasmeškom, s katerim je premetila toliko moških glav, je odšla. Vse je požrl pohlepno zevajoči grob časa. Od krasnega dela narave so ostali samo sledovi nekdanje klasične lepote. Grešna in razvratna lahkoživka je predčasno osivela in ovenela.

Varljivo.....

je vreme v teh dneh ob prehodu iz mrzlega v topnejši letni čas, kadar vesele pomladno solnce hitro izgine za temnimi oblaki, iz katerih lije leden dež. Ali za Vašo nežno polt se Vam vsled tega ni treba bati. Gorkota in mraz, vlaga in veter ji ne more škodovati... vedno ostane enako lepa, nežna in baržunasta, ker jo varuje in neguje Elida Creme de chaque heure.

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE

moral naštudirati šele zadnji dan. Bil je postaven in temperamenten divji lovec in bi si ne mogel misliti boljšega. Prizori, kjer sta bila Janez in Majda sama, so prave žive slike. Vaškega norčeka je igral izborni g. Vičt Jele. Posrečena maska, duhoviti domisleki in veder humor, ki vzbujajo v občinstvu mnogo smeha, označujejo njegovo igro, ki ni kljub vsemu temu nikdar pretirana. Tudi drugi so popolnoma odgovarjali in vsak na svoj način pripomogli, da je bil okvir predstave enoten in slikovito gorenjski. »Divjega lovca« bo vpriporila Čitalnica drugič v nedeljo 26. t. m. ob pol 17. uri pop. na kar opozarjamo posebno okoličane.

Trebnje

Cesta mimo šole do mostu. Po dolgem času je vendar cesta od šole do mostu proti gradu temeljito popravljena. Želimo le, da se jo zopet ne zanemari in da se jo vzdrži vedno v tem stanju.

Davek na poslovni promet. Davek na poslovni promet po novi uredbi je začela občina pobirati in se obvešča vse davkoplačevalce, ki pridejo pri tem v poštev, da nemudoma prijavijo svojo zalogo potrebščin, na katere se odmerja ta davek.

Živinoogledniki. Za občino Trebnje so imenovani sledeči živinoogledniki: Za katastrarno občino Trebnje Josip Brezar in Josip Huč, oba iz Starega trga, ter Ivan Prosenik iz Peklja. Za katastrarno občino Sevnica Franc Novak iz Blata, Franc Kresal iz Vel. Sevnice, Josip Kolene iz Križa in Martin Novak iz Hudeja. Za katastrarno občino Medvedje soto Martin Uhan, Rodne, Franc Marn, Dol, Josip Huč, Primštal.

Franc Gašperšič, Gor. Medvedje soto, Ivan Štepič, Dedvedje soto, in Alojzij Ladiha iz Dol. Nemške vasi. Za katastrarno občino Lukovek in Češnjekva Josip Miklič, Lukovka, Josip Hra-star, Jezero, Anton Florjančič, Dol. Dobrava, Franc Skušek iz Rihpovca, Josip Vidmar iz Češnjekva in Franc Erzen, Gradišče. Za katastrarno občino Ponikve Alojzij Zupančič, Dol. Ponikve, Franc Fink, Gor. Ponikve, Josip Zakrajšek, Dol. Podboršt in Franc Makše iz Deče vasi. Za katastrarno občino Trebnje Josip Pust, Vrh. Trebnje, Josip Udovič, Repče, in Alojzij Suštar, Grmada. Imenovani prevzemajo svoje posle čim prejmejo tozadevna navodila in predpise. O tem se občani obveščajo.

Plesna taksa. Vsi gostilničarji, ki žele, da se jim odmeri pavšalna taksa na ples in podaljšavo policijske ure, naj nemudoma preko tuk. županstva vložijo na kr. bansko upravo prošnje.

Gradba bencinske črpalke. Sresko načelstvo v Novem mestu je razpisalo na dan 29. aprila ob 13. uri komisijski ogled in razpravo na licu mesta za zgradbo bencinske črpalke trdvice Standard Oil Company pred hišo Ivana Groseka v Trebnjem. K ogledu se vabijo vsi sosedje in interesi.

Požari na gozdnih parcelah. Prebivalstvo se nujno opozarja glede na bližajoči se čas, ko se pogosto pojavljajo požari po iskrh iz lokomotiv, da zavarujejo svoje parcele z najmanj 5 metrov širokim preoranim pasom od železniških tračnic.

Kino. V nedeljo se predvaja v Trebnjem v Prosvetnem domu »Črna strela« in pa dve enodejanki smešnici.

Ekskurzija učiteljev risanja

Kraljeva banska uprava je tekom preteklega leta priredila trimesečen risarski tečaj za učitelje obrtno nadaljevalnih šol. Tečaja se je udeležilo 40 učiteljev širom Dravske banovine, ki ga je napravilo povečini z odličnim ali prav dobrim uspehom.

Uvidevajoč nujsnost potrebe boljšega in praktičnejšega znanja v strokovnem risanju na obrtno-nadaljevalnih šolah, so se odločili učitelji, v zvezi s svojim predsednikom, tov. Hofbauerjem, da naprosijo svojega vodjo direktorja tehnične srednje šole v Ljubljani g. dr. Jožefa Reiserja, da prevzame tudi še nadalje vodstvo poučne ekskurzije na Dunaj.

Misel, ki je bila že dolgo časa predmet živahnega razmišljanja, je dobila jasnejšo sliko, čim so dobili učitelji navodila svojega voditelja in predsednika gospoda Lojza Hofbauerja, ki je v zvezi z drugimi določil spored potovanja in in prisostvovanja raznih poučnih predavanj na Dunaju.

Ekskurzije se bo udeležilo okoli 20 učiteljev, ki so lansko leto absolvirali trimesečni risarski tečaj v Ljubljani, poleg teh pa tudi več profesorjev iz srednje tehnične šole z direktorjem g. dr. Jožefom Reiserjem na čelu.

Na Dunaju se bo učiteljstvo udeležilo vseh strokovnih predavanj na obrtno-nadaljevalnih šolah. Ogledalo si bo Umetno obrtniški muzej. Tehnično obrtno učilišče v Mödlingu, industrijske šolske delavnice, Tehnološki muzej itd. Poleg tega bodo naši učitelji proučevali celokupen ustroj modernega šolstva. Predvidevajo se razne hospitacije in ogled šolskih poslopij ter sploh vseh zanimivosti, ki spadajo v področje obrtno-nadaljevalnega šolstva.

Navedeno poučno potovanje, ki bo trajalo teden dni, bo mnogo pripomoglo našim učiteljem pri razvoju in kulturnem dvigu obrtno-nadaljevalnega šolstva, ker si bo pridobljeno znanje znalo prirediti in uporabiti na domačih tleh. Udeleženci bodo odpotovali na Dunaj danes ponoči ob 0-25 z brzovlakom.

Dolnja Lendava

Sreski čestni odbor. Nedavno je »Jugoslovan« upravičeno omenil, da dolnjelendavski sreski čestni odbor ni razpisal službe tajniškega mesta. Dne 19. aprila pa je »Jugoslovan« pod št. 90 in pod zgoraj navedenim naslovom priobčil notico, v kateri demantira in zanika prejšnje trditve kot neresnične. Da bi se dognala resnica, se je naš dopisnik obrnil na načelnika cestnega odbora g. Siftarja za pojasnilo. Na vprašanje, kdo je dal priobčiti v »Jugoslovanu« uradni popravek, je g. načelnik odgovoril, da tega ni storil on in da se je to zgodilo brez njegove vednosti. Med pogovorom je g. Siftar omenil, da ta notica ni popolnoma pravilna, ker se v njej trdi, da je zadeva tajniškega mesta urejena, dočim to ni res, ker se tozadevni akt nahaja pred rešitvijo pri kr. banski upravi v Ljubljani, ki še lahko to vse zavrne in odredi rapski tajniškega mesta. Načelnik cestnega odbora g. Siftar je izjavil, da je principijelno tudi on zato, da se razpiše mesto tajniške službe in to iz razlogov, da se da možnost kompetiranja najširšim krogom, izmed katerih se sprejme najvernejši. Ker smatramo, da je izjava g. Siftarja kot načelnik cestnega odbora istinita in popolnoma pravilna, odklanjamo v bodoče vsako polemiko.

Št. Jurij ob južni železnici

Vest iz šole. V sredo 22. t. m. je odšla na zdraviljenje v zdravilišče na Golniku učiteljica na tukajšnji osnovni šoli, gđe. Marija Zdošek. Z njenim odhodom je zopet prizadeta naša šola, ker kljub temu, da je že nastopila službo ga. Bitenčeva, še vedno manjka ena učna moč, ker se gđe. Vera Kajž še ni vrnila z bolniškega dopusta. Tudi Sokolsko društvo bo nejno odsotnost občutilo, posebno dramski odsek, ker je njegova najboljša igralka. Priljubljeni učiteljici in vrli Sokolici želimo skorajšnjega ozdravljenja in vrnitve.

Smrt na kosa. Umrl je v celjski bolnici vsem šentjurčanom dobro znani »Nemanov Andrej«, ki je služboval pri g. Sebiču. N. v. m. p.

Potovanje po zvezdi večernici

57.

Deček si je nabral nekaj najlepših diamanov, vzel s stene svetlega hrošča, da bi mu svetil v podzemlju, in se napotil dalje. Iz jame je vodil zelo strmo pod pobočjem gore dol in ozek rov. Vendar je bil še toliko širok in visok, da je lahko pokoncu stopil po njem. Hodil je že zelo dolgo in obhajala ga je bojazan, da rov nima izhoda. Pa ga je le imel Dušan je prispel zopet na plano...

Ali je šket umoril Resnika?

Drugi dan razprave proti Resnikovim morilec -- šket je sedaj v Ameriki

Maribor, 24. aprila.

Danes se je ves dan nadaljeval v porotni dvorani tukajšnjega okrožnega sodišča proces proti 4 tihotapcem, ki so obtoženi, da so umorili finančnega pripravnika Janka Resnika. — Obtoženci tajijo kakor doslej z vso odločnostjo, da bi bili krivi. Po zaslišanju obtožencev je senat zaslišal priče, ki jih je preko 100 iz Slovenskih goric, Marenberga, Maribora, Avstrije in od drugod.

Ali je Šketa pravi morilec?

Med drugimi spisi so še včeraj prečitali zelo važno izpoved trgovca Pompreina iz Špilja v Avstriji, pri katerem sta obtožena Bezjak in Klemensberger navadno kupovala blago, katero sta potem vtihotapila v Jugoslavijo. Pomprein potrjuje, da sta omenjena obtožena bila 6. septembra leta 1926 popoldne zares pri njem v Špilju in sta se potem vrnila čez mejo. Naslednjega dne pa je bil pri njem tudi tihotapec Karel Šketa, viničar iz Partinje in polbrat obtoženega Bezjaka. Tudi Šketa je odšel po nakupu blaga proti jugoslovanski meji. Mogoče je tedaj, da je Šketa pravi morilec ali pa je bil vsaj soudeležen pri umoru.

Iz kriminalnega predala

Iz deškega vzgajališča v Ponovičah sta pobegnila 17-letni Stropnik Mihael in 16-letni Kučko Josip. S seboj sta vzela nove nedeljske obleke gojencev v vrednosti 2500 Din.

Mesarskemu pomočniku Maksu Gerbcu je nekdo izmaknil izpred hleva na dvorišču kratko zimsko sulkijo, vredno 500 Din. — V isti noči sta bila izvršena še dva vloma, eden od teh in sicer v trgovino Mirkota Barvarja na Vodovodni cesti se je ponesrečil. Vlomilec je bil najbrže premeten in je pobegnil, ostavivši samo razbite šipe. Bolj uspešen je bil vlomilec, ki je vdrl ponoči v pralnico na Dunajski cesti št. 99 in pobasal razno perilo v vrednosti 700 dinarjev.

Prav nevarno je puščati tudi avtomobile brez varstva. To je skušal trgovec Fajdiga Franc iz Kamnika. Z osebnim avtomobilom se je pripeljal po opravih v Ljubljano. Zvečer se je hotel malo razvedriti in je šel v kino, avto pa je pustil na dvorišču gostilne pri »Figovcu«. Šele, ko se je vračal v Kamnik, je med vožnjo opazil, da mu je nekdo izmaknil rezervno kolo s pnevmatiklo znamke »Goodyear«, vredno 2000 dinarjev.

Nekateri šoferji vozijo navzlic strogim odredbam cestno policijskega reda še vedno prehitro. Na križišču Dunajske in Masarykove ceste bi tak brezvestnež skoro povozil dve osebi, ko je divjal z veliko brzino po cesti. — V Zg. Siški je avto podrl učenec IV. razreda osnovne šole na Grabnu Marijo Lovrač, ki je pri padcu dobila občutne poškodbe na glavi. Brezvestni vozač se za poškodovanko sploh ni zmešnil in je vozil z nezmanjšano brzino dalje.

Braslovce

V nedeljo so gostovali na odru v društvenem domu učiteljskega društva ženskega učiteljskega v Mariboru. Prav lepo izbran program je pokazal, da so se res potrudile. Udeležba je bila zadostna, samo tržanov smo precej pogrešali.

Šmartno ob Paki

Smrt zavednega gostilničarja. V sredo smo pokopali gostilničarja Toneta Košenino v 34. letu starosti. Komaj dve leti je pretekle, odkar je prišel v Šmartno in kupil gostilno pri pošti, a se je že podal za družico, ki mu je preminula pred pol letom in mu zapustila 3 mladoletne hčerke. Prav lep pogreb je pokazal, da je pokojni bil prav priljubljen. Naj počiva v miru, žalujočim sožalje!

Novo mesto

Telefon dobi okrožno sodišče in občinska pisarna občine Šmihel Stopiče v Kandiji.

Mladinska prireditel. V soboto zvečer priredi tukajšnja meščanska šola v Sokolskem domu nastop svojih gojencev in gojek. Na sporedu so deklaracije, pevске točke ter igra »Vanda«. V nedeljo se spored ponovi. Med odmoru sodeluje sokolski orkester.

Gasilno društvo je imelo pred kratkim izredni občni zbor, ki mu je v imenu mestne občine prisostvoval župan dr. Režek. Izvolil se je pripravljalni odbor, ki bo priredil času primerna društvena pravila, na kar je upanje, da pojde spet vse gladko in lepo v ponos društvenikom in Novem mestu.

Novega župnika so dobili sredi aprila na Uršnih selih. Prišel je iz Litije. Gospoda Franca Kralja, novega dušnega pastirja, je sprejela na kolodvoru vsa fara.

Vinarstva in kletarska zadruga za Novo mesto in okolice se ustanavlja. Svrha ji je omilitve težke vinogradniške krize v našem srezu. Pri Košku se je vršil pripravljalni občni zbor. Zelo dobro je bil obiskan. Izvolil se je pripravljalni odbor, ki ga tvorijo osem odbornikov ter dva strokovnjaka, sreski kmetijski referent g. Malasek ter strokovni učitelj na kmetijski šoli na Grmu g. Flego. Pripravljalnemu odboru načeljuje šmihel-stopiški župan g. Franc Brulc, tajnik je g. Franc Filipič in blagajnik g. Košak. Odbor bo sestavil in pripravil pravila in po mariborski banovinski vinski razstavi in vinskem sejmu sklical ustanovni občni zbor.

Sv. Lovrenč na Dolenjskem

Novoustanovljeno društvo, ki je pristopilo k sokolski župi Novomestu, šteje 78 članov ter počasi toda stalno raste, kljub vsem oviram.

Zmagujoča sokolska ideja. Tudi v našem sicer tihih in mirnem kraju je zmaga sokolske ideje. V nedeljo 19. t. m. se je vršil v prostorih brata Bregarja ustanovni občni zbor Sokolskega društva Sv. Lovrenč, katerega se je udeležil kot župni delegat br. dr. Vašič Ivan iz Novega mesta. Občni zbor je otvoril naš ugledni župan občine Velika Loka br. Saje Alojzij,

Šket je odšel v Ameriko

Pri prvi preiskavi je bil aretiran, pozneje pa so ga spet izpustili na svobodo in tedaj je odpotoval v Ameriko. Da je bil Šketa kritičnega dne res na meji in v bližini kraja, kjer je bil Resnik umorjen, potrjujejo tudi tri druge priče. Te izpovedujejo, da je Šketa okrog 9. ure popoldne dne 7. septembra leta 1926 prišel ves upehan iz gozda v koč Marije Muhičeve in jo prosil, naj mu posodi srajco, ker si je svojo raztrgal in zamazal s krvjo v borbi s finančnimi stražniki, ki so ga prijeli, pa jim je ušel. Pri Muhičevi se je tudi umil, nato pa izginil.

Važne izpovedi priče

Franc Glaser iz Studencev, ki je bil kot tihotapec nekoč zaprt skupaj z Bezjakom, je danes izpovedal, da mu je ta govoril o umoru Resnika in ko sta nekoč šla čez mejo, tudi pokazal kraj, kjer se je umor izvršil. Prav tako je tudi Muhičeva izpovedala, da je prišel k njej Šketa in se pri njej umil in preoblekel. Baš zaradi tega je bil Glaser danes konfrontiran z Marijo Muhičovo in njeno sosedo Marijo Kužnerjevo. Nekatere druge priče pa so izpovedale nasprotno zelo obtežljivo za obtožence. Zasliševanje se še vedno nadaljuje.

nakar je v lepem govoru župni starosta dr. Vasič očrtal pomen, zgodovino in razvoj Sokolstva, zakar se mu je v imenu društva zahvalil brat Bančar. Delegat Sokola Trebnje brat Blagotinšek je sporočil bratske pozdrave svojega društva. Izvoljena je bila sledeča uprava: Saje Alojzij, starosta, Bregar Alojzij, podstarosta, Baucher Peter, tajnik, Pucelj Anton, prosvetar, Skrinjar Josip, načelnik, Kolenc Vera, načelnica, Mali Karol, blagajnik, Gerden Franc, gospodar ter revizorja Gorc Stanislav in Urbančič Anton. Namestniki so pa: Spendal Janez, Saje Ladislav, Baucher Marica, Skvorča Josip in Jarm Janez.

Dobrovnik

Po 13 letih se je občina odločila na poziv sreskega načelstva v Dolnji Lendavi in zbrala madžarski napis na šoli.

Kakor čujemo, se pripravlja agilno in zavedno naše učiteljstvo osnovati Sokola, ki bi deloval kot odsek matičnega Sokola v Dolnji Lendavi. V kratkem času se bo osnoval pripravljalni odbor, nakar bo, ako bo zadostno število članov, ustanovni občni zbor. Zelim mnogo uspeha in ključemo: »Naprej v tem pravcu!«

Krik po zemlji. Ljudsko štetje je jasno dokazalo, da primanjkuje našim ljudem zemlje. Zato se v vedno večjih množinah izseljuje — ponajveč kot delavci v Francijo, a tudi v Ameriko. Po večjih letih se vračajo izmučeni v okoliš svoje domovine, mnogo jih pa izgine v tujini. Ali res ne more naša država dati kruha svojim otrokom? Pri tem pa moramo omeniti čudno postopanje pri razdeljevanju agrarne zemlje. Tako je bila odvzeta lanske jesen več ljudem agrarna zemlja in čudno, vsi prizadeti so ravno Slovenci. Kako naj se preživljajo ti siromaki; ko so navezani skoro izključno na ono, kar jim daje zemlja? Umestno bi bilo, ozirati se pri razdeljevanju agrarne zemlje, v prvi vrsti na zavedne slovenske družine!

Bled

Mesne cene. Blejski mesarji so pred kratkim znižali cene mesa za 2 Din pri kg.

Predavanje o jetiki. V nedeljo 26. t. m. ob 4. uri popoldne bo v Sokolskem domu poučno predavanje o jetiki s krasnimi skioptičnimi slikami. Vabljeni vsi.

Občni zbor S. K. Bled. V nedeljo popoldne 26. t. m. bo v Sokolskem domu občni zbor S. K. Bled.

Ljudsko štetje na Bledu. Po zadnjem ljudskem štetju šteje občina Bled 2756 ljudi obojega spola. Vsteti so vsi delavci, ki so zaposleni pri gradnji hotelov in napravi kanalizacije.

Sokolstvo

Tekme članov in članic sokolske župe Ljubljana.

Po lepo uspeh naraščajskih tekmah preteklo nedeljo bodo jutri v Ljubljani tekme članov in članic na orodju. K tekmam se je prijavilo prav lepo število članov in članic, lahko pa bi bila udeležba še večja. Tekme se pričnejo točno ob 8. uri in sicer tekmujejo člani v telovadnici Sokolskega doma na Taboru, članice pa v telovadnici v Narodnem domu. Vsi tekmovalci, tekmovalke in sodniki morajo biti najkasneje četrte ure pred pričetkom tekme na svojih mestih. Pričakujemo zaradi tega od vseh sodelujočih sokolske točnosti in discipline. Zdravo!

Lahkoatletski tečaj Saveza SKJ.

Načelnstvo Saveza SKJ je razpisalo tečaj za lahkoatletiko, ki bo v Zagrebu od 8. do 14. maja t. l. V tečaj bosta sprejeta samo po dva člana in dve članice vsake župe SKJ, katere izbere načelnstvo župe. Točno izpolnjene prijavnice morajo župna načelnstva poslati najkasneje do 30. aprila t. l. načelnstvu Saveza SKJ, Ljubljana, Narodni dom. Vsi stroški so proračunjeni 450 Din za osebo, ter se mora ta znesek vplačati blagajniku tečaja do 5. maja t. l. Zagreb, uprava sokolske župe, Patačičina ulica I. B. V tečaj se sprejemajo samo prednjaki z izpitom (saveznim, župnim ali društvenim) in, ki imajo vsaj nekoliko praktičnega znanja o atletiki. Vsi udeleženci si morajo nabaviti br. Pichlerja brošuro o lahkoatletiki in pravilnik za tekme Jugoslovanskega atletskega saveza. Tečajniki ne smejo biti starejši od 30 let in fizično sposobni za napore intenzivnega vežbanja v lahki atletiki. Seboj morajo prinesiti popolno opremo za vežbanje v lahki atletiki. V tečaju se bo predelal program za Savez SKJ v letu 1931 in to za vse oddelke. V četrtek 14. maja t. l. bodo zaključne tekme tečajnikov. Potrdilo o uspehu in doseženih rezultatih bodo dobili vsi tečajniki, boljši tečajniki pa morejo položiti teoretični in praktični izpit o lahki atletiki.

Zakon o uradnikih (U. Z.)

Nujno potreben vsakemu državnemu uradniku dobite v upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4. Knjižica obsega 194 strani, od katerih odpade 17 na stvarno kazalo. Cena 18 Din Za poštino Din 1 v znamkah. Naročite ga še danes, ker je zaloga majhna.

Sport

Gradjanski : Ilirija.

Gradjanski pride vendar-le v Ljubljano. Že preteklo nedeljo bi moralo moštvo zagrebških »purgarjev« igrati z Ilirijo. V zadnjem trenutku je pa ZNP zabranil gostovanje Gradjanskemu, ker bi moral igrati doma za poškodbeni fond. Tekma se radi slabega vremena ni vršila.

Tekma je sedaj perfektna. Gradjanski bo nastopil s svojo najmočnejšo garnituro. Za oba nedeljska nasprotnika je tekma izredne važnosti. Zadnjič, pred srečanjem v ligi, bosta pomerila svoje moči. Tekma nam bo dala priliko, da spoznamo razmerje moči naših in zagrebških klubov v tekmah po ligah, da vidimo, kako se bode naša zastopnika plasirala.

O uspehih Gradjanskega smo že pisali. Vsaka kričarja reklama je odveč, ime Gradjanskega nam daje garancijo, da bomo videli lep nogomet.

Kot predigra se vrši prvenstvena tekma Svoboda : Grafika. Grafika ima zadnjo priliko, da si z eventualno zmago zagisura obstanek v I. razredu. V slučaju neodločne igre ali poraza, pade v II. razred.

Obe tekmi se vršita na igrišču Ilirije, prva ob 15., druga ob 18.30.

Zimsko kopališče Ilirije se z današnjim dnem za javnost med tednom zatvori. Odprto ostane za splošni obisk samo še ob nedeljah dopoldne in popoldne.

Lahkoatletom S. K. Ilirije. Danes ob 18.30 trening za vse članse sekcije. Istotam se sprejemajo tudi novinci. Redni treningi se ne vršijo ob 17. kakor je bilo pomotoma javljeno, temveč ob torkih, četrkih in sobotah vedno ob 15.30 uri.

RAZPIS.

Sportni klub Zagorje razpisuje ob priliki svojega sportnega dne stafetni tek za »ing. Loskotov prehodni pokal« in distančni tek skozi Zagorje. Oba teka se vršita v nedeljo, dne 3. maja 1931. ob 10 uri 45 minut. Celokupna proga je razdeljena na pet prog in sicer:

Stafetni tek: Start ob 10.30 po 300 krat 350 krat 400 krat 800 krat 300 metrov.

Nagrade: Zmagovalna petorica častna kolajne, klub dobi »Ing. Loskotov prehodni pokal«, ki preide v stalno posest po triletni oziroma petkratni zmagi v presledkih.

Distančni tek: Start ob 10.45. Proga 1000 m.

Nagrade: Prva tri mesta s spominskimi kolajnami.

Prijave je poslati najkasneje do 28. aprila 1931. na naslov S. K. Zagorje. Prijavnina za osebo 2 Din, za moštvo 10 Din. Naknadna prijavnina dvojna.

Radio

Ljubljana, sobota, 25. aprila. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 18.00 Viktor Pirnat: Po dalmatinskih otokih. 18.30 Plošče. 19.00 Pavel Kunaver: O Krasu. 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina. 20.00 Skavska akademija. 21.00 Harmonika solo, g. Rakuša. 22.00 Časovna napoved in poročila. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, nedelja, 26. aprila. 9.00 Ing. Jože Černe: O poljedelstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje, p. dr. R. Tominec. 10.20 Ferdo Jelenc: Hotelirsko knjigovodstvo. 11.00 Radio orkester. 12.00 Čas, plošče (Lortzing: Car in tesar, opereta). 15.30 Citresolo, igra gđe. Justin Greta. 16.00 Lovske pripovedi, šaljivo čtivo, g. Valo Bratina. 17.00 Koncert pevškega društva »Zarja« iz Tacna. 20.00 Koncert godbe na pihala »Sloga«. 21.00 Radio orkester.

Zagreb, sobota, 25. aprila. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Popoldanski koncert Radio orkestra. 18.30 Novice. 19.35 Poročila. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Opera.

Zagreb, nedelja, 26. aprila. 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Zvonjenje. 12.05 Koncert. 12.30 Kuhinja. 17.00 Komorna glasba. 20.30 Večerni koncert. 21.50 Novice. 22.00 Plesna glasba.

Beograd, sobota, 25. aprila. 11.30 Plošče. 12.35 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Violinski koncert. 17.30 Radio orkester. 18.00 Sokolstvo. 19.20 Predavanje. 19.50 Predavanje. 19.50 Uvod k prenosu.

Beograd, nedelja, 26. aprila. 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 10.00 Abstinenca. 11.30 Plošče. 12.30 Opoldanski koncert Radio orkestra. 18.30 Novice. 16.00 Delavska ura. 17.00 Zdravstvo. 17.30 Plošče. 20.00 Vokalni koncert. 20.30 Operetna glasba. 21.15 Vokalni koncert. 21.45 Komorna glasba. 22.15 Novice. 22.35 Predavanje. 23.00 Po Evropi.

Praga, sobota, 25. aprila. 11.15 Plošče. 12.25 Bratislava. 16.30 Radio orkester v Brnu. 19.35 Koncert. 20.00 Bratislava. 22.25 Moravska Ostrava.

Praga, nedelja, 26. aprila. 9.00 Orkestralni koncert. 9.00 Bratislava. 10.00 Plošče. 10.45 Moderna češka glasba. 12.05 Poljudna glasba. 13.05 Plošče. 16.00 Sokolstvo (Brno). 19.05 Ljudski večer. 19.35 Koncert. 20.30 »V čeških nebesih«, komedija. 21.00 Ljudski orkester. 22.20 Koncert.

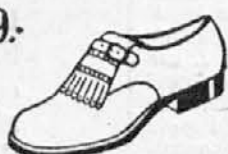
Bata V pričakovanju majnika! Bata

49.

Vrsta 2142-03

129.

Vrsta 3922-09

169.

Vrsta 1945-11

199.

Vrsta 5605-27

169.

Vrsta 1937-22

249.

Vrsta 6627-08

Elastični, lahki in dovršeni platneni čevlji za otroke, z usnatim podplatom in podpetniki.

Sportni čevlji za dečke. So iz rjavega boks z okrašenim jezikom, Podkovani z medeninastimi klini. Za šolo in za izlete.

Damski čevlji iz boks z nizkim podpetnikom, pripravljeni za vsak dan in za praznik, zlasti za popoldanske izprehode.

K spomladanskemu izprehodu nam plašči si nabavite ta lepo dekoltirani čevljiček. — Okrašen s kačjim usnjem in z visokim podpetnikom prikazuje pariško modo.

Vam, ki ste izpostavljeni štrpacu, je treba za spomlad lažjih čevljev. Evo jih s trpežnim podplatom za neverjetno nizko ceno.

Eleganten udoben čevlji za odličnega gospoda. Sportniki na terenu in oni na tribunah ne morejo biti brez čevlja te vrste.

Borzna poročila

dne 24. aprila 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 24. aprila. Amsterdam 22845, Berlin 135275—135575, Bruselj 78863—79163, Budimpešta 99135, Curih 109380—109680, Dunaj 79807—80107, London 27640, Newyork 5663 do 5683, Pariz 22229, Praga 168—16880, Trst 29761—29776.

Zagreb, 24. aprila. Amsterdam 22845, Dunaj 79807—80107, Berlin 135275—135575, Bruselj 78863—79163, Budimpešta 99135—99285, London 276—27680, Milan 296663—298665, Newyork kabl 5674—5694, Newyork ček 5663 do 5683, Pariz 22129—22329, Praga 168—16880, Curih 109380—109680.

Beograd, 24. aprila. Amsterdam 228150 do 228750, Berlin 135275—135575, Budimpešta 99135—99285, Dunaj 79807—80107, London 276—27680, Milan 29670—29870, Newyork 5663 do 5683, Pariz 22129—22329, Praga 168 do 16880, Zürich 109386—109680.

Dunaj, 24. aprila. Amsterdam 28580, Atene 92175, Beograd 12500, Berlin 16938, Bruselj 9886, Budimpešta 12393, Bukarešta 423, London 34565, Madrid 7160, Milan 3724, Newyork 71090, Pariz 27785, Praga 21085, Sofija 51510, Stockholm 19035, Kopenhagen 19015, Varšava 7961, Zürich 13698.

Curih, 24. aprila. Beograd 91315, Pariz 202925, London 252362, Newyork 518925, Bruselj 72175, Milan 2718, Madrid 5175, Amsterdam 20860, Berlin 12364, Dunaj 73, Sofija 376, Praga 153675, Varšava 5820, Budimpešta 9050.

Žitna tržišča

Tendencja na ljubljanskem tržišču neizpremenjena, promet 1 in pol vagona koroze. Novi Sad, 24. aprila. Pšenica: baška potiska šlep 165—170, Koroza: baška, sremska maj 10250—105, baška, sremska ladja Dunav, Sava 100—10250. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 31 vagonov, koroza 32 vagonov, moka 6 vagonov. Tendencja mirna.

Sombor, 24. aprila. Pšenica: baška potiska okolica Sombor 7879 kg 150—155, gornjebaška 7980 kg 16250—16750, sremska, slav. 78 kg 150—155. Koroza: baška 9750—100, baška maj 100—10250, baška sremska Dunav šlep 9750 do 100. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendencja: mirna. Promet 194 vagonov.

Budimpešta, 24. aprila. Tendencja prijazna. Promet srednji. Pšenica: maj 1570—1575 (1574 do 1575), junij 1574—1579 (1577—1578).

Rž: maj 1350—1374 (1374—1376). Koroza: maj 1338—1353 (1348—1350), junij 1386 do 1392 (1386—1388), avgust 14 (1413—1415), trnas, maj 1068—1073 (1068—1070).

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Fotomeyer

Maribor, Gosposka ul. 39. — Vse foto-potrebščine kakor aparati se dajejo na obroke. Izdelava amaterskih slik v 4 urah. 986

Razprodaja

Po globoko znižanih cenah se razprodaja cela zaloga raznovrstnih moških, fantovskih in otroških oblač, površnikov, suknjičev, usnatih in navadnih, modnih kot sportnih hlač itd. samo v konfekciji »Franced F. K. DERENDA, Ljubljana, Gradišče štev. 4., to je nasproti dramskega gledališča. Izkoristite to izredno priliko.

Knjige

vežem solidno in po zelo nizkih cenah. — Henrik Zirkelbach, Ljubljana, Mala čolnarska ulica. 1113

Logavice, rokavice, volna in bombaž 468

na ceneje in v veliki izbiri pri KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Kavarna

Restavracija

Klet

„Zvezda“

Dnevno koncert

lastnik Fr. in Roza

Krapeš, vulgo „Ziveli“

Ljubljana

762

Zasluzek

nudi upravo »Jugoslovana« marljivim in poštenim prodajalcem časopisa. Zglasiti se med 8. in 10. uro v upravi Ljubljana, Gradišče 4.

Pianini!

Pianini!

Pianini!

Iz Berlina je došel potnik tovarne klavirjev in pripeljal s seboj 3 pianine za reklamo, ki jih prodaja zelo poceni. Pianini so s pravim angleškim mehanizmom. — Vprašati v hotelu »Slone«. 1129

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogotnik, Bohoričeva

ulica 5

Zagreb, 24. aprila. Državni papirji: 7% inv. pos. 8850—8875, vojna škoda ar. 42625—42650 (426), kasa 426—42650 (42650, 426, 42650), maj 42675 bl., junij 426—42650, julij do nov. 42650 bl., december 42650—427 (42650), 4% agr. obv. 5150—5250, 7% Bler. pos. 83375 do 8350 (8350—8350), 8% Bler. pos. 9350—95, 7% pos. b. 84625—85, Begluške 6775 do 6850 (6825), Tobačni lozi 15—22, Rdeči križ 38 d. — Banke: Hrvatska 50—51, Prašedion 925—930, Union 174—176, Jugo 74—75, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 6650 d., Narodna 7860—7875, Srbska 187—190, Industrije: Sečera Osijek 295—300, Trboveljska 311—313, Slavonija 200—205, Vevče 132 d.

Beograd, 24. aprila. 7% inv. pos. 88—89, 7% Blaire 8350, 8% Blaire 9350—94, 7% pos. hip. b. 8412—8475, 4% agr. obv. 51—52, 6% begl. obv. 68—6850, vojna škoda 42550, ult. junija 42625—427, Narodna banka 7850.

Dunaj, 24. aprila. Bankverein 1605, Kreditni zavod 4560, Dunav-Sava-Adria 1430, Prioritete 8860, Trbovlje 3840.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 24. aprila. 7% Blaire 8175—8275.

Newyork, 24. aprila. 8% Blaire 92—9250, 7%

Bliare 82—8250, 7% pos. drž. Hip. b.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendencja mlačna, promet 1 vagon rezane je-

lovine, 1 vagon oglja.

Agitirajte za Jugoslovana!

Globoko potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga mati, sestra, teta, tašča itd. gospa

LETNIK PAVLA roj. BIDOVEC

soproga oskrbnika Bratovske skladišnice

danes po kratki bolezni v ljubljanski bolnici preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v soboto, dne 25. aprila ob 16. uri iz hiše žalosti v Lokah št. 178 na trboveljsko pokopališče.

V Trbovljah, dne 22. aprila 1932.

Žalujoči preostali:

Letnik Jožef, soprog
Jožko, Ivo, Franc, sinovi
Zdenka roj. Zoričič, sinaha

Posebnih naznanil se ne bo izdajalo.

Riedler Fani roj. Bidovec,
soproga rudniškega nadpaznika,
sestra
Bidovec Franc, rudniški blagajnik,
Bidovec Janko, strojevodja drž. žel.
brata

Makulturni papir

se po ceni prodaja

Na razpolago večja količina

Naslov v upravi

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena mamica, stara mamica, teta in tašča, gospa

Fani Golli roj. Halner

vdova davčnega upravitelja

dne 24. t. m. v 81. letu starosti, boguvdano mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 26. aprila 1931 ob 4. uri popoldne od doma žalosti Rimska cesta št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. aprila 1931.

Ana Damijan rojena Golli, učiteljica, hči
Robert Golli, prokurist tv. A & E. Skaberne, sin
Branko, Staš, vnuka Andrejka, vnukinja
in vse ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Zahvala

Ob priliki težke izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega predobrega soproga, oziroma očeta, starega očeta in tasta, gospoda

dr. Alojzija Kokalja

odvetnika

se zahvaljujemo vsem, ki so nam z izrazi svojega sožalja nudili utehe v težkih urah, nadalje vsem onim, ki so spremili blagopokojnega na njegovi poslednji poti ter mu darovali številne vence in cvetje. Posebno pa se zahvaljujemo gospodu župniku Finžgarju, rodbini odvetnika dr. Pegana, gospodu podpredsedniku odvetniške zbornice dr. Zirovniku in primariju gospodu dr. Jenku, ki so nam nudili svojo utešno pomoč v bolezni in ob smrti našega dragega pokojnika. Istotako se zahvaljujemo predsedstvu, ravnateljstvu in uradništvu Ljubljanske kreditne banke in zavarovalne banke Slavije, ki so na tako spoštljivi način počastili spomin svojega umrlega, dolgoletnega sodelavca.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v nedeljo dne 3. maja 1931 ob 10. uri v cerkvi na Šmarni gori.

V Ljubljani, dne 23. aprila 1931.

Žalujoči ostali

Kultura

Hrvatski kralji

(Vladimir Nazor, Hrvatski kraljevi.)

Ko je sedemindvajsetletni Vladimir Nazor 1. 1903 v obmorskem Zadru komponiral svoje »Hrvatske kralje«, ga je naučilo nepravilno gledanje tujcev, pa tudi nekaterih med domačimi kompetentnimi znanstveniki, na hrvaško narodno zgodovino. Jasno je gledal krivico, ki pada na njegov narod in nanj. In da bi dvignil narodno samozavest, da bi prevpil vse one, ki so zametovali in v nemar puščali hrvaško zgodovino, je z deloma revolucionarnim gestom in proti letargičnemu duhu v narodnem življenju Hrvatov onega časa pisal svoj narodni epski ciklus z naslovom »Hrvatski kraljevi«, ki je v knjigi izšel prihodnje leto (1904) v istem Zadru. Tako je, v par besedah podano, ozadje tega Nazorovega pesniškega dela, ki je pred nekaj tedni doživelo v Zagrebu svojo peto izdajo (izdalo Jugoslovensko Nakladalno D. D. »Obnova«).

»Hrvatski kraljevi« so Nazorova zgodovinska poema, s katero se je celo življenje bavil, jo brusil in dopolnjeval, zamenjavil vrstni red posameznih pesmi in vdeval nove. Tež zadnji izdaja je napisal pesniški predgovor, ki je pomembnost in vrednost zase. Naj navedem le par verzov:

— Rekoše: »Vi ste ovjek bili roblje,
a povjest vaša nalik je na groblje,
na kome niti pravog krsta nema;

... Svu prošlost vašu zastrla je sjena
i ovio je mrak!«

Da, to na kažu,
a sve o mami na to kliče: Lažu!
I kao nema raka, spomenika,
zidina, ploča, pergamenta, slika,
ja ipak znam što bje, i kako bje.
Ne razasute na sve četir strane,
već u mom tjele leže ukopane
otca mojih put i kosti sve!

... Njih mrtvih ja sam živi spomenik!

Posamezni sledovi sentimentalnosti, ki jih je še opazili v prvi izdaji »Hrvatskih kraljev« in ki jih gre pripisati pesnikovi neizkušeniosti in samo delni dozorelosti v oni dobi, so čisto izginili in ta zadnja redakcija je v vseh ozirih končno veljavna in zadovoljiva.

Morda je res, da naš čas ne spoštuje tovrstnih knjig. Vsaj v oni meri ne, v kateri to zasluži. Včasih so bili pesniki glasniki, proroki in učitelji svojega naroda. Danes so za njihovo vlogo prevzeli drugi stanovi, ki so za to poklicani. V umetnosti pa upravičeno gospodarita individualizem in po njem subjektivizem.

Nazorovo delo je sicer oblikovno in v izrazu zastarelo, vezano (tercina, sonet), vendar v posameznostih daje dokaz pesnika. Ko je prvič

izšlo, je bilo sprejeto z nepopisnim entuzijazmom in ogojem. Zato, ker je razen in poleg umetniškega poslanstva imelo še drugo, važnejše in otipljivejše: nacionalno. Danes je ta prvotni in veliki razlog dobrega sprejema vsaj deloma zabrisan. Vendar bodo »Hrvatski kraljevi« ostali. Radi smelosti in novega, odkrivajočega duha, v katerem so zloženi. Znano je, kolikšen vpliv so imeli na takratno hrvaško mladino, pa tudi na razvoj hrvaške zgodovine kot znanosti. Šele nekaj let po izidu Nazorovega dela so nekateri medorajni hrvaški zgodovinarji šli pot pesnika in prišli do novih odkritij in znanstveno neizpodbitnih dokazov za Nazorove teze. To je ravno ona glasna zasluga Vladimira Nazora.

Njegovi »Hrvatski kraljevi« so v toku desetletij iz narodne in programatične knjige prešli v ljudsko in splošno priznano. Delno nacionalno tendenco je pesnik sam hotel opustiti in iz zadnje redakcije izpustil vse one pesmi, ki so imele zgolj svoj zgodovinski pomen. Pesmi kot so: Galeoti (v prijetni čakovskiini), Kraljevo oranje, Pribina, Sepont, Zvonimirova ladja in še nekatere, bodo za vedno ostale med najlepšimi, kar so hrvaški epski pesniki dlali.

Nazor je storil prav, ko je ob koncu svojega umetniškega ustvarjanja oblikovno in vsebinsko tako reprezentativno izdal eno svojih najboljših del. Ob koncu moram omeniti izredno okusno in v vsebino dela se zlagajočo grafično opremo Ljube Babića.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 25. aprila: »Pri belem konjicku«. Red C.
Nedelja, 26. aprila: Premijera »Slehernika« v opernem gledališču. Izven
Ponedeljek, 27. aprila: »Zivljenje je lepo«. Red B.
Torek, 28. aprila: Zaprto.
Sreda, 29. aprila: »Pri belem konjicku«. Red A.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 25. aprila: »Dijak prosjak«. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah. Izv.
Nedelja, 26. aprila: »Slehernik«, dramska premijera. Izven.
Ponedeljek, 27. aprila: Zaprto.
Torek, 28. aprila: »Luiza«. Red E.
Sreda, 29. aprila: »Oj ta prementana ljubezen«. Premijera izvirne operete. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sobota, 25. aprila ob 20. uri: »Cirkuška princeza«. Kuponi. Sprememba repertoarja.
Nedelja, 26. aprila ob 15. uri: »Začarana žaba«. Kuponi. Otroška predstava. — Ob 20. uri: »Leseni konj«. Znižane cene. Zadnjič.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V No 181/24—1931. 1082—3—2

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem montaže in pleskanja ter naprave vozne plošče železnega državnega mostu čez Soro v Medvodah

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 30. maja 1931 ob enajstih v prostorih tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani. Istotam se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu napravni stroškov.

Ponudbe se morajo glasiti v obliki enotnega popusta v odstotkih na cene odobrenega proračuna, ki znaša

500.000 Din (petstotisoč dinarjev).

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasi deski tehničnega oddelka banske uprave.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 20. aprila 1931.

*

V. NO. 504/40. 1093

Razpis.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podlagi čl. 86. do 98. zakona o drž. računovodstvu iz 1. 1921. ter vseh njegovih poznejših dopolnitev in izprememb s skrajšanim rokom od 10 dni

II. javno pismeno ofertno licitacijo za dobo o gramozu iz prodišče regulacije Mure pri Gornji Radgoni in njega prevoz na zgradbo nove banov. ceste Sv. Benedikt—Lomanoše km 0—8,5 in sicer:

1. 7.480 m³ odbranega proda, velikost 15—20 cm, in

2. 13.000 m³ točnega ali s strojem zdrobljenega gramozu, zrna 0,5—6 cm, in peska v določenem razmerju.

Proračunjena vsota znaša za: vrsto ad 1. Din 508.640— t. j. Din 68 za 1 m³, vrsto ad 2. Din 1.040.000— t. j. Din 80 za 1 m³, skupaj Din 1.548.640—.

Licitacija se bo vršila v četrtek, dne 7. maja ob enajstih pri tehničnem oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg št. 1 I.

S 100 Din kolkovane ponudbe v obliki popusta na cene uradnega proračuna za 1 m³ je predložiti določenega dne med 10. in 11. uro v sobi predsednika licitacijske komisije, in sicer v zapечатeni kuverti z zmanjko oznako: »Ponudba N. N. za prevzem dobave gramozu in njega prevoza na cesto Sv. Benedikt—Lomanoše«.

Podrobnosti so razvidne iz pogojev, ki so med uradnimi urami na vpogled pri tehničnem oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg 1/I, nadalje pri sreskih cestnih odborih v Mariboru in Ljutomeru, kakor tudi pri terenski tehnični sekciji za regulacijo Mure v Gornji Radgoni. Pozneje došle ali nepravilno opremljene ponudbe se ne bodo vpoštevale. Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje ter mora založiti kavcijo, ki znaša Din 128.000— za jugoslovanske, odnosno Din 255.000— za tuje državljane.

Kavcija se mora položiti pri banovinski blagajni v Ljubljani, Erjavčeva cesta 13, bodisi v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih ali garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88. zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrše-

vanje določen iz oddelka B. Pogoje in nabave«.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico, ki jo mora v vročitvi ponudbe predložiti predsedniku licitacijske komisije.

Obenem se mora vsak ponudnik izkazati s potrdilom, opremljenim s kolkom za Din 20, da je vplačal davke do vstetega tekočega četrtletja. Kraljevska banska uprava si pridržuje pravico, oddati delo ne glede na glede na višino ponudnih vsot, kakor tudi odkloniti vse ponudbe brez vsake obveznosti. Istotako si kraljevska banska uprava pridržuje pravico, predvideno količino gramozu zvišati ali znižati, ne da bi smel prevzemalec iz tega naslova zahtevati kakšno odškodnino.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 dni po licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 18. aprila 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Pr 157/31—5, Pr 651/31—3. 1100

Oklic.

Zoper Moharja Alojzija, gostilničarja v Segovji vasi, p. Hrib-Loški potok, čigar sedanje bivališče je neznano, je vložila firma Levanič Josip, veletrgovina z vinom v Ljubljani VII, pri podpisnem razsodišču tožbi zaradi Din 1497— in Din 1533—.

Na podstavi tožbe je razpisana ustna razprava pri podpisnem razsodišču, Gregorčičeva ulica št. 27/III, v razpravni dvorani, na dan

19. maja 1931 ob štirih popoldne.

V obrambo pravice toženca Moharja Alojzija se postavlja za skrbnika g. Niklsbacher Ferdo, trgovec v Ljubljani.

Razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote,

v Ljubljani, dne 23. aprila 1931.

*

T 19/31—2. 1104

Amortizacija.

Na prošnjo Petkovšek Marije v Gradcu, Felix Dahn Platz št. 3/II, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilka baje izgubila ter se njih imetelji poziva, da uveljavi tekom šestih mesecev od tega edikta svoje pravice, sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenila vrednostnih papirjev: Hranilna knjižica Mestne hranilnice ljubljanske št. 142528 z vloge 6308'92 Din na ime Petkovšek Marija.

Deželno sodišče v Ljubljani odd. IV., dne 17. marca 1931.

*

E 59/31—6. 1097

Dražbeni oklic.

Dne 16. maja 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Prečetinci, vl. št. 174.

Cenilna vrednost: 5253 Din 50 p; najmanjši ponudek: 3502 Din 34 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljutomeru, dne 8. aprila 1931.

E 972/30—13. 1094

Dražbeni oklic.

Dne 19. maja 1931 ob poldevetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Zgornja Kapla, vl. št. 32, 43, 66, 71.

Cenilna vrednost: 107.993 Din 50 p; vrednost pritikle: 26.975— Din; najmanjši ponudek: 71.995— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Marenbergu, dne 18. marca 1931.

*

E 296/31—13. 1098

Dražbeni oklic.

Dne 29. maja 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Gruškovje, vl. št. 149 in 167.

Cenilna vrednost: 7420— Din in 3050— Din; vrednost pritikle: 750 Din; najmanjši ponudek: 5428— Din in 2034— dinarjev.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, dne 14. aprila 1931.

*

E 165/30—6. 1096

Dražbeni oklic.

Dne 8. junija 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Dane, vl. št. 97.

Cenilna vrednost: 46.540 Din; najmanjši ponudek: 30.000 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ložu, dne 19. aprila 1931.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisala se je nastopna firma:

416. Sedež: Brezno št. 15.

Dan vpisa: 2. aprila 1931.

Besedilo: Ivan Potočnik, trgovina z lesom, žaga in tvornica zaobjev.

Obratni predmet: Trgovina z lesom, žaga in tvornica zaobjev.

Imetnik: Potočnik Ivan, trgovec z lesom Brezno ob Dravi.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 2. aprila 1931.

Firm 198/31 — Rg A III 165/1.

Konkurzni razglasi

Sa 6/31—4. 1101

Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini Podlogar Frančiška, trgovke v Ivančni gorici, p. Stična.

Poravnalni sodnik: dr. Močnik Ivan, staršina okrajnega sodišča v Višnji gori.

Poravnalni upravitelj: Kvas Miroslav, advokat v Višnji gori.

Narok za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču v Višnji gori dne 5. junija 1931 ob desetih.

Rok za oglasitev terjatev do 30. maja 1931 pri okrajnem sodišču v Višnji gori.

Okrajno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 23. aprila 1931.

*

Sa 7/31—69. 1102

Potrdilo poravnave.

Med dolžnikom Francetom Gulda, trgovcem v Mariboru, Meljska cesta št. 26, registrovanim pod firmo »Franc Gulda v Mariboru«, in njegovimi upniki pri poravnalnem naroku dne 9. aprila 1931 sklenjena poravnava se potrdi.

Po tej poravnavi plača dolžnik upnikom, katerim ne gre pravica do prvenstvenega poplčila, 50% kvoto njihovih terjatev, plačljivo v 4 zaporednih ¼ letnih obrokih, prvi obrok plačljiv tri mesece po sprejetju poravnave.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 16. aprila 1931.

*

S 1/31—81. 1103

Odprava konkurza.

Prezadolženec Svetelj Franc, posestnik in trgovec v Mostah pri Komendi.

Konkurz, ki je bil razglašen s sklepom opravilna številka S 1/31—3 o imovini prezadolženca, se odpravi, ker se je sklenila prisilna poravnava po § 169 k. z.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. aprila 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

T. No. 441/15. 1064—3—3

Razglas

o licitaciji za dobavo in polaganje linoleja in celoteksa v novi porodnišnici v Celju.

Z razglasom sreskega načelstva v Celju z dne 9. aprila 1931, T. N. 441/9 na dan 5. maja 1931, ob 11. uri dopolne razpisana licitacija za dobavo in polaganje linoleja in celoteksa v novi porodnišnici v Celju, ki je bila objavljena med »Službenimi objavami« v št. 87 »Jugoslovana« z dne 16. aprila 1931, se bo vršila

dne 15. maja 1931. ob enajstih pod istimi pogoji, ki so v označenem razglasu navedeni.

Sresko načelstvo v Celju, dne 18. aprila 1931.

*

No. 2737/1. 1099

Razglas.

Vsled odloka kralj. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 14. aprila 1931, No. 746/2/III, se razpisuje javna dražba samolastnega lova banovinskega veleposvesta Ponoviče pri Litiji na ponedeljek, 11. maja 1931 ob desetih dopolne pri sreskem načelstvu v Litiji v sobi št. 2, za skupno dobo od 15. maja 1931 do 31. marca 1936.

Izključna cena Din 1200'— Lovišče meri okoli 440 ha.

Načelstvo sreza litijskega, Litija, dne 23. aprila 1931.

Razne objave

Poziv upnikom.

Mlekarska zadruga v St. Rupertu ob juž. železnici, r. z. o. z. v likvidaciji, poziva v smislu § 40 zadrugskega zakona morebitne upnike, naj ji priglasijo svoje terjatve.

Karl Mackovšek, l. r. — Franc Koeman, l. r. likvidatorja.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izveščku, prepovedan.)

Vse drugo nam je razbila vojna, toda v tovarstvo smo še verovali. Zdaj pa vidimo: Česar ni mogla smrt, to more življenje: ločuje nas.

Toda mi nočemo tega verovati. Stisnili smo se krog mize, Ludvik, Albert, Karol, Adolf, Willy, Valentin. Naše razpoloženje ni bilo veselo.

»Vsa mi hočemo držati skupaj,« je dejal Albert in vrgel pogled po dvorani. Pritrtili smo mu in mu podali roke. Med tem so se začeli v dvorani zbirati pri eni mizi tisti v lepih oblekah. Tega se mi nismo hoteli udeležiti. Začeli bomo rajši iznova pri tistem, kar sujejo oni stran. »Udari tudi ti, Adolf,« sem dejal Bethekeju. Po dolgem času se je zopet smejal in je položil svoje tace na naše roke.

Se nekaj časa smo sedeli skupaj. Adolf Bethke je kmalu odšel. Slabo je izgledal. Sklenil, sem da ga bom prihodnje dni enkrat obiskal.

K naši mizi je prišel natak in je Tjadenu nekaj šepetal. Ta je odkimal. »Ženske nimajo tukaj ničesar

75

iskati.« Presenečeni smo se spogledali. Tjadenu je nekaj laskalo, smejal se je. Natak se je vrnil. Za njim pa je stopalo hitrih korakov brhko dekle. Tjadenu je bil osupel. Mi smo se režali. Tjaden si pa ni znal pomagati. Z veliko gesto nam je predstavil deklino. »Moja nevesta.«

S tem se je čutil, da je opravil. Willy je prevzel nadaljno predstavljanje. Začel je pri Ludviku in končal pri sebi. Potem je prosil dekle, da naj sede. Willy se je vsedel poleg nje in je položil svojo roko na naslonjač njenega stola. »Vaš oče ima tisto znano mesarijo na Neugrabbu,« s tem je začel razgovor. Dekle je prikimalo, Willy pa se je pomaknil bližje. Tjaden se za vse to ni niti najmanj zmenil. Dekle se je ob Willyjevi duhoviti in vsiljivi zabavi kmalu omeščalo.

»Tako zelo sem si želela poznati gospode,« je začela pripovedovati, »moj fant mi je toliko pripovedoval o vsa, toda, kadar sem ga prosila, da naj vas pripelje s seboj, se je kako izmazal.«

»Kaj?« Willy je bodel Tjadenu s pogledi, »pripelje s seboj? Oh, saj pridemo tako radi, res, prav zelo radi. Ta lump nam ni črnil o tem niti besedice.«

Tjaden je postal nekoliko nemiren. Zdaj se je sklonil Kosole do deklin. »Tako, fant vam je večkrat pripovedoval o nas? Kaj vam je pa pravzaprav povedal?«

»Oditi morava, Marička,« se je vmešal Tjaden

in se dvignil. Kosole ga je pa potisnil nazaj na stol. »Sedi, ljubček. Kaj torej vam je pripovedoval o nas, gospodična?«

Marička je postala popolnoma zaupljiva. Koketno je pogledovala Willyja. »Ali ste vi gospod Homeyer?« Willy se je poklonil pred mesnico. »No, potem ste vi tisti, ki ga je rešil,« je pripovedovala Marička, medtem ko se je pričel Tjaden na svojem stolu nervozno premikati semintja. Zdelo se je, da sedi na mravljišču. »Kaj se tega nič več ne spominjate?«

Willy se je prijel za glavo. »Pozneje me je zasulo. To pa vpliva zelo na spomin. Vsled tega sem na mnogo pozabil.«

»Rešil?« je vprašal Kosole brez sape.

»Marička, jaz grem, ali greš tudi ti, ali ne?« je izjavil Tjaden. Kosole ga je trdno zagrabil.

»Tako skromen je,« se je smehljala Marička in kar bleščala, in vendar je on umoril tiste tri zamorce, ki so hoteli gospoda Homeyerja s sekirami pobiti. Enega je kar s pestmi —

»S pestmi,« je ponavljala Kosole zamolklo.

»Druga dva pa z njihovimi sekirami. Potem vas je pa celo nesel nazaj.« Marička je pogledala Willyjeve 190 centimetre in pokimala energično svojemu zarocencu. »Enkrat se že lahko pove, ljubček, kaj si vse doživel in kako si se izkazal.«

»V resnici,« je pritrdil Kosole, »to se že lahko pove.«

Iz zgodovine podmornic

Vožnja na severni tečaj pod morjem, ki jo namerava v kratkem nastopiti kapitan Wilkins s podmornico »Nautilus«, vzbuja po vsem svetu veliko zanimanje. V zvezi s to vožnjo zanima ljudi tudi ime podmornice »Nautilus«, ki ga je dal pisatelj Jules Verne svoji zagonetni podmornici v svojem spisu »20.000 milj pod morsko gladino«. Ta okolnost je tudi vzrok, da mislijo ljudje, da je pisatelj v svoji domišljiji zamislil nekaj, kar je moderna tehnika ustvarila šele mnogo pozneje.

Temu pa ni tako. Podmornice, in sicer prave podmornice, so poskušali napraviti že mnogo prej, predno je napisal Jules Verne svojo povest.

Anglež Kornelij Drebbel je izdelal že leta 1624. čoln, s katerim se je vozil pod vodo na reki Tamzi (Themse). Čoln je izdržal pod vodo celi 2 uri in sicer 15 čevljev globoko.

Tudi Denis Popin, ki je bil iznajdba parnega stroja že zelo blizu, je izdelal leta 1691. podvodni čoln, ki ga opisuje v svojem pismu na svojega prijatelja, znamenitega fizika Huygenesa. Čoln je bil podoben sodu, za obnovo zraka pa je napravil Popin poseben ventilator, ki je bil zvezan s cevjo z ozračjem nad vodo. Popin je hotel napraviti čoln, ki bi pod vodo razstreljal sovražne ladje.

Tudi Anglež Day je izdelal podmornico, ki se je leta 1773. držala pod vodo celih 24 ur. Leto kasneje je izdelal Day novo podmornico, toda pri poskusih z njo je sam z ladjo vred utonil v pristanišču v Plymouthu.

Za časa ameriške državljanske vojne pa se je leta 1864. posrečilo Amerikancu Davidu Bushnellu izumiti podmornico, s katero je razstrelil neko angleško vojno ladjo.

»Nautilus« pa se je imenovala tudi podmornica, ki jo je napravil leta 1801. Robert Fulton. Fulton je bil sin irskega delavca, ki se je bil izselil v Ameriko. Robert Fulton se je rodil leta 1765. v Pensilvaniji. Ko je bil star 21 let, se je preselil v London, kjer se je kmalu seznanil s slovečimi tehnikami tedanje dobe. Ker pa v 10 letih svojega bivanja na Angleškem ni dosegel posebnih uspehov, se je preselil leta 1796. na Francosko. Tam je vladal takrat revolucionarni »direktorij« in temu je Fulton ponudil svoje iznajdbe v nakup. Francoski minister za mornarico pa je nakup odklonil.

Šele Napoleon je kazal nekaj več zanimanja za Fultonove iznajdbe in ga je tudi z denarjem podprl. S to pomočjo je Fulton izdelal tudi svojo podmornico »Nautilus«, katero je začel preizkušati leta 1801. v Le Havre-u. Poskusi so se obnesli tako, da je Fulton plul pod vodo več ur. Po padcu Napoleonovem pa je zanimanje za podmornice ponehalo do najnovejše dobe.

Ameriško časopisje in ameriški ropari

Nedavno je bil ubit v Newyorku neki »gangster«, to je poglavar roparske tolpe. Ubili so ga njegovi tekmeci. Ta dogodek je ameriško časopisje silno razpahnilo in v časopisih je kar mrgolelo senzacionalnih naslovov, n. pr. »The bigbest stroy in weeks« (največji »šlager« zadnjih tednov) in podobno.

Newyorški tednik »American« pa v svoji najnovejši številki na vso moč obsoja to početje in tisto hlastanje po senzacijah. »Stvar je prišla že tako daleč,« pravi, da ne vzbuja niti revolucija v Braziliji, niti politični nemiri v Nemčiji niti kak petrolejski škandal take pozornosti v javnosti, kakor jo vzbuja umor navedenega velikomestnega bandita — po zaslugi ameriškega časopisja. Cela armada poročevalcev in fotografov je oblegala hišo umorjenca, čigar sliko so takoj postavili na ogled po vseh uredništvih in v vseh posebnih izdajah.

»Kaj bi pomenil »gangster« v Ameriki, če mu ne bi časopisje delalo take reklame?« se vprašuje »American«. Časopisje naredi iz navadnega bandita mednarodno znano osebo in ga napravi za obžudovanja vrednega junaka. Če potuje tak bandit v Evropo, objavlja na tu-

cate »veliki« listov njegovo sliko. Na milijone ljudi kar žre taka poročila, na drugi strani pa stokajo ravno tisti nad naraščajočim številom zločinov in o pomanjkljivi javni varnosti. Za velekapitalistično ameriško časopisje pa so poročila o »gangsterjih« (roparjih) suho zlato. Ti prodajo na stotisoče izvodov, če se

pripeti kaj, kar se tiče roparjev. Gre samo za čim višjo naklado, dobiček pa še znatno pomnože oglasi.

Vprašanje pa je sedaj v tem: kdo je kriv takih razmer: ali občinstvo ali časopisje, ki vzgaja ljudi v takem duhu?

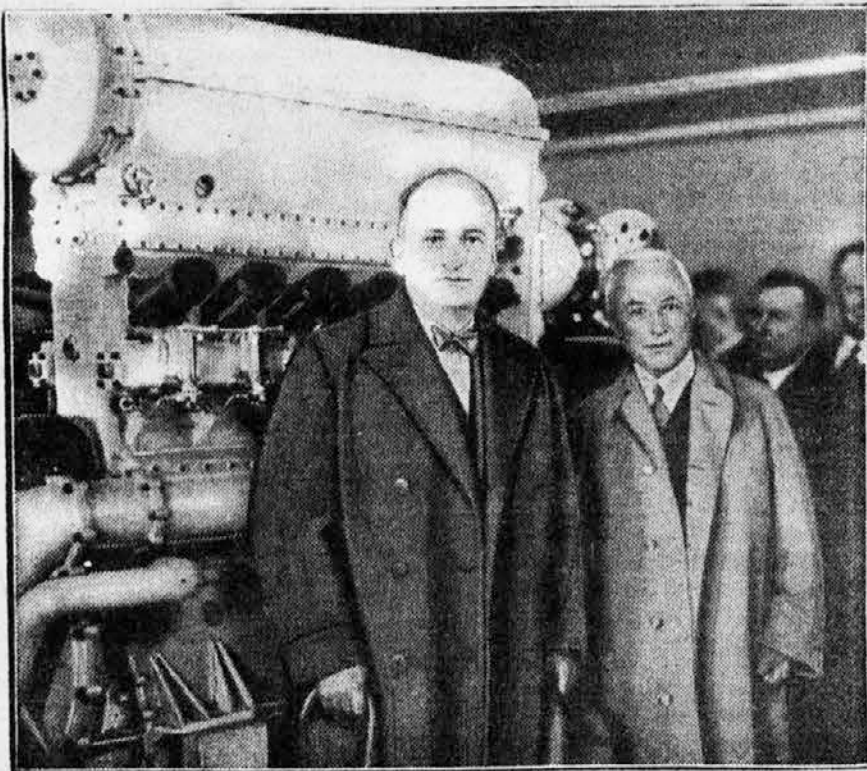
Tirolsko-jugoslovansko pobratimstvo na Dunaju

Poročali smo že o veliki manifestaciji, ki jo je priredil »Andreas Hofer-Bund« na Dunaju v spomin v svetovni vojni padlim južnim Tirolcem. Pred Karlovo cerkvijo je bil postavljen oltar, na katerem je daroval sv. mašo p. Adolf Innerkofler. Ob oltarju so se zbrali zastopniki nemških nacionalnih društev, dijaštva, turnerji z zastavami ter zastopniki vseh jugoslovanskih društev na Dunaju. Pred cerkvijo pa so bili postavljeni štirje bataljoni frontnih bojnikov pod poveljstvom polkovnika Czaka in majorja Kopschitza. Med mašo je pelo pevsko društvo avstrijskih železničarjev. Med pridigo je dejal p. Innerkofler: »Mi smo se letos s Slovenci in Hrvati zvezali, ker tudi 500.000 Jugoslovancov

trpi v Italiji. Mi se danes spominjamo 20.000 južnih Tirolcev in 30.000 Jugoslovancov, ki so padli v svetovni vojni na južno zapadni fronti.« Slavnostni govor pa je imel prof. dr. Albert Hiller, ki je med drugim izjavil, da podaja slovenskemu prebivalstvu v Italiji bratsko roko. Nato je zaključil lepo uspelo manifestacijo pater Innerkofler z besedami: Mi danes potrjujemo zvezo med Nemci na južnem Tirolskem in Jugoslovani živječimi pod italijansko vlado.

Naša slika kaže pogled na oltar pred Karlovo cerkvijo. Ob strani zastopniki društev, v sredi pred mikrofonom p. Innerkofler, desno od njega pa slavnostni govornik dr. Hiller.

Preokret v letalstvu

Na letališču »Tempelhof« pri Berlinu je razkazal znani graditelj letal profesor Junkers nov motor za letala, ki pomeni za letalstvo pravi prevrat. Motor kurijo s »težkim« oljem, ki se ne vnema rado, obenem pa je znatno cenejši kakor bencin. Stroški za letanje so za 70 odstotkov nižji, varnost je pa znatno večja. Novi motor zdrži v zraku nekaj tisoč kilometrov vožnje več brez pristanka na tla kakor pa dosedanj motorji. — Na sliki vidimo profesorja Junkersa (na desni) in referenta za letalstvo v ministrstvu za promet Brandenburga ob novem Dieslovem motorju.

»Večni ogenj« v mestu Moreni

Kakor poroča romunski list »Diminesta«, gori petrolejski vrelci pri mestu Moreni v Romuniji že dve leti z isto jakostjo. Najboljši inženirji in drugi strokovnjaki iz celega sveta so že poskušali ta ogenj z vsemi mogočimi sredstvi zadušiti, pa vsi poskusi so ostali brezuspešni. Med drugim so poskušali rov, iz katerega šviga plamen, pokriti z velikansko jekleno ploščo, toda plošča se je v nekaj minutah raztopila kot svinec. Potem so izkopali betoniran podzemni predor, da bi se približali na ta način gorečemu rovu, toda predor je eksplodiral. Dalje so poskušali letalci metati na goreči rov bombe s plini, ki duše ogenj, toda zaradi silne vročine v višini so morali letalci metati bombe s take višine, da je večina bomb zgrešla svoj cilj. — Tudi bombardiranje rova s težkimi topovi je bilo brezuspešno. Za pogasitev ognja so razpisali končno visoke nagrade, ki pa tudi niso prinesle uspeha, tako da rov še danes gori.

Za zaščito kitov

Kit spada med največje sesalce, čeprav je po svoji vnanosti zelo podoben ribi. Kite pa tudi pridno love zaradi ogromnih količin masti, ki jo ima kit. To mast potrebujejo zelo za razne industrije.

Kite so lovili nekaj na zelo priprost način. Toda kakor povsod tako je tudi tukaj moderna tehnika sredstva za lov na kite silno izpopolnila. Danes jih love z motornimi čolni, na čolnih pa imajo topove, ki mečejo na kite ostre, dvakrat upognjene sulice; pa tudi s pomočjo letal so začeli že kite loviti.

Z modernimi sredstvi pa so nalovili toliko kitov, da je bila vedno večja nevarnost, da bo te živali enkrat konec. Ker pa je lov na kite za vse severne dežele ogromnega gospodarskega pomena, zato so na Norveškem sklenili, da eno leto ne bodo več lovili kitov, da se žival zopet zaredi.

Visokost ljudi

Statistično je dognano, da zrastejo otroci toliko višje, kolikor pozneje so se starši poročili; otroci iz poznih zakonov zrastejo navadno zelo visoko. Potemtakem bi morali biti otroci pri severnih narodih znatno višji kakor pri južnih narodih, kjer se ljudje že ženijo in močijo v letih, ki veljajo pri severnih narodih še za otroška. Izkušnja ta račun tudi v polni meri potrjuje. V bližini ekvatorja živijo narodi zrastejo komaj do 140 centimetrov visoko, bolj daleč od ekvatorja proč živijo Bušmani dosegajo povprečno po 143 centimetrov, Japonci in Sicilijanci 158 centimetrov, južni Francozi in Ogri po 163 centimetrov, Nemci in Rusi po 168 centimetrov, Angleži 173 centimetrov in Skandinavci po 175 centimetrov.

Humor

»Jejte malo in pijte zmerno, sicer ne boste dočakali starosti.«
»Prav dobro, gospod doktor, ampak jaz ostam raje vedno mlad.«